

Comisia
Europeană

ROMÂNIA

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu

RAPORT DE ȚARĂ ROMÂNIA

Bruxelles, 4.4.2019
SWD(2019) 130 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

**Evaluarea din 2019 a punerii în aplicare a politicilor de mediu ale UE
Raport de țară - ROMÂNIA**

care însoțește documentul

**Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și
Social European și Comitetul Regiunilor**

**Evaluarea din 2019 a punerii în aplicare a politicilor de mediu:
o Europă care își protejează cetățenii și sporește calitatea vieții acestora**

{COM(2019) 149 final} - {SWD(2019) 111 final} - {SWD(2019) 112 final} -
{SWD(2019) 113 final} - {SWD(2019) 114 final} - {SWD(2019) 115 final} -
{SWD(2019) 116 final} - {SWD(2019) 117 final} - {SWD(2019) 118 final} -
{SWD(2019) 119 final} - {SWD(2019) 120 final} - {SWD(2019) 121 final} -
{SWD(2019) 122 final} - {SWD(2019) 123 final} - {SWD(2019) 124 final} -
{SWD(2019) 125 final} - {SWD(2019) 126 final} - {SWD(2019) 127 final} -
{SWD(2019) 128 final} - {SWD(2019) 129 final} - {SWD(2019) 131 final} -
{SWD(2019) 132 final} - {SWD(2019) 133 final} - {SWD(2019) 134 final} -
{SWD(2019) 135 final} - {SWD(2019) 136 final} - {SWD(2019) 137 final} -
{SWD(2019) 138 final} - {SWD(2019) 139 final}

Prezentul raport a fost elaborat de personalul Direcției Generale Mediu din cadrul Comisiei Europene. Observațiile sunt bine-venite și vă rugăm să le transmiteți la adresa ENV-EIR@ec.europa.eu

Informații suplimentare despre Uniunea Europeană sunt disponibile la <http://europa.eu>.

Fotografii: p. 11 — ©iStock/Janoka82; p. 13 — ©iStock/alpinetrail; p. 22 — ©gettyimages/Janoka82; p. 25 — ©iStock/salajeau; p. 30 — ©iStock/igabriela

Pentru reproducerea sau utilizarea acestor fotografii trebuie să se solicite direct permisiunea titularului drepturilor de autor.

©Uniunea Europeană, 2019

Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei.

Cuprins

REZUMAT	3
PARTEA I: DOMENII TEMATICE	5
1. TRECEREA UE LA O ECONOMIE CIRCULARĂ, VERDE ȘI COMPETITIVĂ CU EMISII REDUSE DE DIOXID DE CARBON ȘI EFICIENTĂ DIN PUNCTUL DE VEDERE AL UTILIZĂRII RESURSELOR	5
Măsuri pentru trecerea la o economie circulară	5
Gestionarea deșeurilor	7
Schimbările climatice.....	10
2. PROTEJAREA, CONSERVAREA ȘI CONSOLIDAREA CAPITALULUI NATURAL.....	13
Natura și biodiversitatea	13
Menținerea și refacerea ecosistemelor și a serviciilor ecosistemice	14
Estimarea capitalului natural.....	15
Speciile alogene invazive	16
Protejarea solului	16
Protecția mediului marin	18
3. ASIGURAREA SĂNĂTĂȚII ȘI A CALITĂȚII VIEȚII PENTRU CETĂȚENI	19
Calitatea aerului	19
Emisiile industriale.....	20
Zgomotul	21
Calitatea și gestionarea apei.....	22
Produsele chimice	25
Orașe mai durabile	25
PARTEA II CADRU FAVORABIL: INSTRUMENTE DE PUNERE ÎN APLICARE	27
4. IMPOZITAREA ECOLOGICĂ, ACHIZIȚIILE PUBLICE VERZI, FINANȚĂRILE ȘI INVESTIȚIILE DE MEDIU.....	27
Impozitarea ecologică și subvențiile dăunătoare mediului	27
Achizițiile publice verzi	28
Finanțările și investițiile de mediu.....	29
5. CONSOLIDAREA GUVERNANȚEI ÎN DOMENIUL MEDIULUI.....	33
Informațiile, participarea publicului și accesul la justiție	33
Asigurarea conformării.....	35
Eficacitatea administrațiilor de mediu	36
Acorduri internaționale	38
Dezvoltarea durabilă și punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU	39

Rezumat

România și evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu

Principalele dificultăți identificate în evaluarea din 2017 a punerii în aplicare a politicilor de mediu (*Environmental Implementation Review – EIR*) în ceea ce privește punerea în aplicare de către România a politicii și a legislației UE în domeniul mediului au fost:

- **îmbunătățirea conformării cu legislația UE privind deșeurile și apele uzate urbane** în vederea atingerii țintelor UE, având în vedere că se apropie termenele finale prevăzute în Tratatul de aderare a României și
- **îmbunătățirea coordonării și consolidarea capacității administrative a autorităților și a agențiilor** implicate în punerea în aplicare a legislației UE, în special în ceea ce privește gestionarea apelor și a deșeurilor și protecția și gestionarea siturilor Natura 2000. Această acțiune face parte din strategia mai amplă de consolidare a administrației publice.

În iulie 2018, România a organizat un **dialog la nivel național cu privire la EIR**, axat pe trei aspecte principale: deșeurile, apele uzate și calitatea aerului, acestea fiind în prezent domeniile cele mai problematice. Tot în iulie 2018 a avut loc **dialogul bilateral privind natura**.

În 2017, Comisia a lansat instrumentul TAIEX-EIR Peer-to-Peer (**EIR P2P**) pentru a facilita învățarea reciprocă între experții autorităților de mediu naționale. Primul **eveniment P2P** a avut loc în perioada 22-24 ianuarie 2018 la București, la solicitarea Ministerului Mediului din România, având ca scop obținerea de asistență de specialitate cu privire la închiderea și reabilitarea depozitelor de deșeuri, în vederea închiderii unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor aflată în desfășurare.

Progresele înregistrate în soluționarea problemelor după EIR 2017

EIR 2019 arată că **gestionarea deșeurilor** rămâne o provocare majoră pentru România, în pofida progreselor formale înregistrate ca urmare a adoptării planului național de gestionare a deșeurilor în decembrie 2017. Reciclarea și utilizarea eficientă a resurselor se află încă la niveluri scăzute în comparație cu tendința prezentată în EIR 2017. În conformitate cu Raportul de alertă timpurie din 2018 al Comisiei, România este considerată a fi expusă riscului de a nu își îndeplini obiectivul de reciclare a deșeurilor municipale în proporție de 50 % stabilit pentru 2020. Economia circulară rămâne slab dezvoltată, deși există potențial în acest domeniu, fapt confirmat de o conferință pe această temă organizată în România în 2017. Este

necesar să se adopte măsuri suplimentare care să fie puse în aplicare pe deplin. Totodată, trebuie să crească gradul de conștientizare cu privire la economia circulară.

În ceea ce privește **calitatea apei**, România trebuie să își îmbunătățească în continuare politica în domeniu în conformitate cu Directiva-cadru privind apa. În plus, România face încă eforturi pentru punerea în aplicare a Directivei privind tratarea apelor urbane reziduale și pentru ameliorarea cantității și a calității apei potabile. Având în vedere ratele de conformare foarte scăzute cu termenele intermediare din 2013 și 2015 stabilite în Tratatul de aderare, Comisia a decis să inițieze o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor. În conformitate cu Tratatul de aderare a României, termenul final pentru ca România să se conformeze Directivei privind tratarea apelor urbane reziduale este 31 decembrie 2018, iar problema se va agrava cel mai probabil.

În ceea ce privește **conservarea naturii**, punerea în aplicare a directivelor privind natura rămâne o provocare considerabilă. În România, rețeaua Natura 2000 pare să fie afectată de lipsa unui cadru adecvat de capacitate administrativă și de deficitul de cunoștințe și date actualizate.

Calitatea slabă a aerului continuă să fie o problemă în România. Principalele surse de poluare a aerului provin din sectorul transporturilor și din cel al energiei, în special din utilizarea combustibililor fosili/solizi în gospodăria. România ar putea înregistra progrese semnificative în vederea soluționării acestei probleme prin: (i) restructurarea sistemului energetic și a sistemului de încălzire a gospodăriilor (prin favorizarea integrării surselor regenerabile și trecerea la gaze naturale, la încălzirea centralizată și la controlul poluării), (ii) măsuri de trafic și (iii) alte măsuri de control și prevenire a poluării. În același timp, au fost identificate deficiențe grave și structurale în datele privind calitatea aerului măsurate de rețeaua de monitorizare din România și raportate Comisiei Europene. În realitate, situația ar putea fi mult mai gravă decât cea raportată efectiv.

În EIR 2019 se arată că România se bazează în continuare într-o măsură considerabilă pe **fondurile și oportunitățile de creditare ale UE**. Cu toate acestea, există un deficit de capacitate administrativă și un grad insuficient de pregătire/maturizare a proiectelor, precum și de prioritizare a diferitelor aspecte de mediu. Acest lucru afectează capacitatea de utilizare a fondurilor care sunt disponibile și foarte necesare.

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

Exemple de bune practici

Au prins contur mai multe inițiative privind infrastructura verde. Un bun exemplu este proiectul LIFE „Connect Carpathians” – Îmbunătățirea conectivității populațiilor de urs și lup cu ajutorul unei rețele regionale de situri NATURA 2000 în România. Proiectul, care se desfășoară în perioada septembrie 2013 – februarie 2019, are ca scop îmbunătățirea conectivității peisajului printr-un coridor ecologic creat în vestul României. Coridorul este format dintr-o rețea de situri Natura 2000 care se întinde între

Munții Apuseni și Carpații Meridionali și reprezintă singura rută prin care unele specii emblematice, precum ursul și lupul, se pot deplasa între cele două zone. Printre activitățile proiectului se numără: (i) creșterea capacității agențiilor responsabile și a administratorilor siturilor Natura 2000 de conservare a peisajului, (ii) implicarea factorilor interesați locali în gestionarea conectivității, (iii) asigurarea terenurilor necesare pentru crearea coridoarelor de legătură și (iv) gestionarea coridoarelor pentru crearea unor peisaje permeabile pentru carnivore.

Partea I: Domenii tematice

1. Trecerea UE la o economie circulară, verde și competitivă cu emisii reduse de dioxid de carbon și eficiență din punctul de vedere al utilizării resurselor

Măsurile pentru trecerea la o economie circulară

Planul de acțiune pentru economia circulară subliniază necesitatea tranziției la o economie „circulară” bazată pe ciclul de viață, în care reutilizarea resurselor să fie cât mai mare, iar deșeurile reziduale să ajungă aproape de zero. Acest lucru poate fi înlesnit prin dezvoltarea de instrumente financiare inovatoare și asigurarea accesului la acestea, precum și prin finanțarea ecoinovării.

În urma adoptării planului de acțiune pentru economia circulară în 2015 și a creării unei platforme conexe pentru părțile interesate în 2017, Comisia Europeană a adoptat un nou pachet de măsuri în ianuarie 2018¹. Acesta a inclus și alte inițiative, cum ar fi: (i) o strategie a UE privind materialele plastice, (ii) o comunicare privind modul de abordare a interacțiunilor dintre legislația privind substanțele chimice, produsele și deșeurile, (iii) un raport privind materiile prime critice și (iv) un cadru pentru monitorizarea progresului către o economie circulară².

Utilizarea circulară (secundară) a resurselor materiale în România era de 1,5 % în 2015, cu mult sub media UE-28, care este de 11,7 %, și în scădere față de anii precedenți. În ceea ce privește numărul persoanelor angajate în economia circulară, România se situează mai aproape de media UE-28, cu 1,54 % din totalul populației ocupate în 2016 (media UE-28 fiind de 1,73 %).

În Eurobarometrul special din 2017 privind atitudinea cetățenilor UE față de mediu, 79 % dintre români au declarat că sunt preocupați de efectele produselor din plastic asupra mediului. Aceasta a fost cea mai scăzută proporție din UE-28, media fiind de 87 %. În plus, 84 % au declarat că sunt îngrijorați de impactul produselor chimice (media UE-28 fiind de 90 %³). Se pare că există susținere pentru inițiativele privind economia circulară și pentru acțiunile de protecție a mediului în societatea românească, deși amploarea acestei susțineri pare a fi una dintre cele mai reduse din UE-28.

¹ Comisia Europeană, [Pachetul de măsuri privind economia circulară 2018](#).

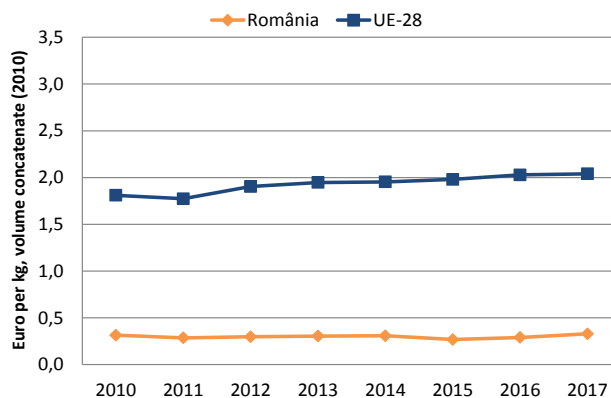
² [COM\(2018\) 029](#).

³ Comisia Europeană, 2017, [Eurobarometrul special 486](#), Atitudinile cetățenilor europeni față de mediu.

În România, utilizarea eficientă a resurselor rămâne la același nivel scăzut ca cel prezentat în primul raport EIR. Economia circulară rămâne slab dezvoltată, deși există potențial în acest domeniu, fapt confirmat de o conferință pe această temă organizată în România în toamna anului 2017. Este nevoie ca gradul general de conștientizare cu privire la economia circulară să crească.

În 2017, rata de „productivitate a resurselor”⁴ (adică eficiența utilizării resurselor materiale de către economie pentru a produce bogăție) a României a fost cea mai scăzută din UE, alături de cea a Bulgariei și a Estoniei, situându-se la 0,33 EUR/kg (media UE fiind de 2,04 EUR/kg). Acest fapt se poate observa în figura 1, care arată, de asemenea, că productivitatea resurselor în România este relativ stabilă începând cu 2010.

Figura 1: Productivitatea resurselor în perioada 2010-2017⁵

În decembrie 2017, România a adoptat planul național de gestionare a deșeurilor (pentru mai multe detalii, a se vedea secțiunea privind gestionarea deșeurilor din prezentul raport).

Planul analizează posibilitatea introducerii unei metodologii privind normele de finanțare pentru aplicarea principiului „poluatorul plătește” (Ecoteca, 2016). În plus, guvernul a propus introducerea unei subvenții pentru industria reciclării.

⁴ Productivitatea resurselor este definită ca raportul dintre produsul intern brut (PIB) și consumul intern de materiale (CIM).

⁵ Eurostat, [Productivitatea resurselor](#).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

În România, numărul angajaților din sectorul produselor și serviciilor de mediu a crescut de la aproximativ 130 000 de persoane în 2011 la aproximativ 155 000 de persoane în 2015⁶. Din păcate, în continuare, România nu apelează la foarte multe măsuri de sprijin pentru utilizarea eficientă a resurselor. Cele mai dezvoltate măsuri sunt fie puse în aplicare prin intermediul unor organizații terțe, fie inspirate de proiecte finanțate de UE, și se axează pe valorificarea și reciclarea deșeurilor.

Măsurarea tranziției unei țări către o economie mai circulară este o sarcină complexă, dar numărul produselor cu eticheta ecologică a UE și al organizațiilor înregistrate în EMAS⁷ dintr-o țară poate oferi o măsură aproximativă a acestei tranziții. Acești doi indicatori arată în ce măsură sectorul privat și alte părți interesate de la nivel național sunt implicate în tranziția către o economie circulară. Indicatorii ilustrează, de asemenea, angajamentul autorităților publice față de politicile care sprijină economia circulară. În septembrie 2018, România avea 24 de produse și 19 licențe înregistrate în sistemul UE de etichetare ecologică, din totalul de 71 707 produse și 2 167 de licențe la nivelul UE, ceea ce indică o rată scăzută de utilizare a acestui sistem⁸. În prezent, în EMAS⁹ sunt înregistrate aproximativ 11 organizații din România.

IMM-urile și utilizarea eficientă a resurselor

IMM-urile din România continuă să obțină rezultate sub media UE-28 pentru componenta „mediu” din cadrul inițiativei în favoarea întreprinderilor mici („Small Business Act”), după cum se arată în figura 2. România a obținut un punctaj deosebit de scăzut pentru ponderea IMM-urilor care adoptă măsuri de utilizare eficientă a resurselor, precum și pentru numărul de IMM-uri în cazul cărora peste 50 % din cifra de afaceri este generată de produse sau servicii ecologice. În schimb, procentajul IMM-urilor care au beneficiat de măsuri de sprijin public pentru acțiunile lor de utilizare eficientă a resurselor a crescut semnificativ.

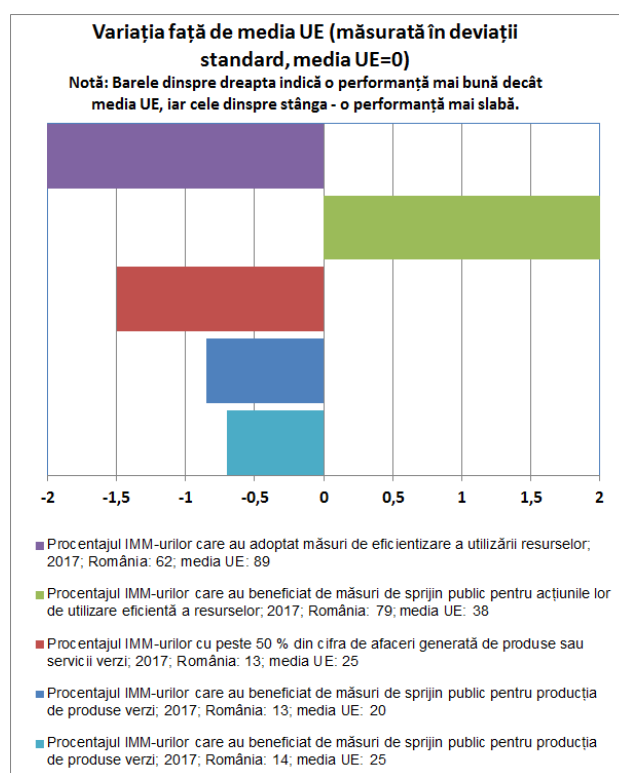
Cel mai recent Eurobarometru privind „IMM-urile, utilizarea eficientă a resurselor și piețele ecologice”¹⁵ a chestionat întreprinderile cu privire la măsurile de eficientizare a utilizării resurselor adoptate recent și la acțiunile suplimentare de eficientizare a utilizării resurselor pe care intenționau să le întreprindă în următorii doi ani. Ulterior, sondajul Eurobarometru a

comparat aceste răspunsuri cu cele obținute în 2015 la aceleași întrebări. Proporția întreprinderilor românești care au adoptat măsuri de eficientizare a utilizării resurselor se situează, în toate domeniile, cu mult sub media UE-28, fiind chiar mai mică decât în 2015.

Doar 3 % din întreprinderile românești s-au bazat pe sprijin extern în eforturile lor de a fi mai eficiente în utilizarea resurselor. Media UE este de 22 %, variind între 3 % și 38 %.

Pentru a valorifica oportunitățile oferite de o economie circulară, comunitatea de afaceri din România, care include și IMM-urile, va trebui să conștientizeze rolul fundamental al utilizării eficiente a resurselor. Politicile și programele viitoare pot avea ca obiective sprijinirea ecoinovatorilor și creșterea eficienței utilizării resurselor pe ansamblul economiei. O cale eficientă de urmat ar fi concentrarea asupra celor mai interesate întreprinderi și adoptarea unei abordări de tip „lanț valoric”, care ar putea, la rândul său, să genereze efecte de propagare semnificative la nivelul societății în general.

Figura 2: Performanța de mediu a IMM-urilor¹⁰

Ecoinovarea

România s-a clasat pe locul 28 în Tabloul de bord european privind inovarea din 2018, punctajul său fiind

⁶ Eurostat, [Gradul de ocupare în sectorul bunurilor și serviciilor de mediu](#).

⁷ EMAS este sistemul de management de mediu și audit al Comisiei Europene, un program menit să încurajeze organizațiile să se comporte într-un mod mai durabil din punctul de vedere al mediului.

⁸ Comisia Europeană, [Date și cifre privind eticheta ecologică](#).

⁹ Date valabile în mai 2018. Comisia Europeană, [Sistemul de management de mediu și audit](#).

¹⁰ Comisia Europeană, [Fișa informativă SBA 2018 – România](#), p. 15.

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

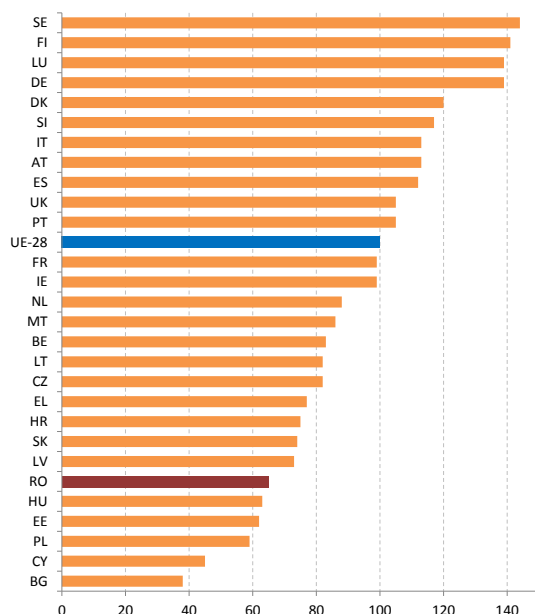
cu 14 puncte procentuale mai mic decât în 2010¹¹. În Tabloul de bord privind ecoinovarea, România se situează pe locul 23, cu 65 de puncte (a se vedea figura 3). Aceasta se situează cu mult sub scorul mediu general al UE-28 și face parte din categoria țărilor care recuperează decalajul în materie de ecoinovare.

După cum se arată în figura 4, începând din 2010, România înregistrează în mod constant rezultate sub medie în ceea ce privește ecoinovarea.

Cadrul normativ, de politică și financiar al României pare a fi unul dintre cele mai mari obstacole în calea întreprinderilor atunci când introduc activități de ecoinovare și aduc îmbunătățiri.

Majoritatea întreprinderilor din România au un nivel scăzut de conștientizare a aspectelor de mediu. Ele sunt motivate în principal de necesitatea de a se conforma reglementărilor în ceea ce privește practicile lor de mediu și sunt, în general, motivate în alegerile lor de considerente legate de costuri. Cu toate acestea, există semne că întreprinderile își auditează într-o măsură din ce în ce mai mare practicile de gestionare a deșeurilor pe plan intern, încercând să găsească modalități de îmbunătățire a gestionării deșeurilor, iar acest lucru le sporește gradul de conștientizare a aspectelor de mediu. De asemenea, mai multe întreprinderi mari au început să investească în infrastructura de reciclare și colectare a produselor utilizate, încercând să profite de această oportunitate de afaceri.

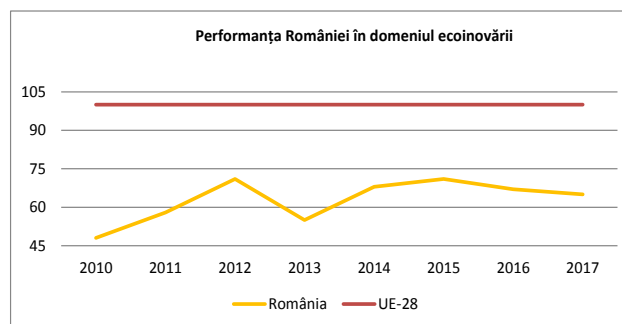
Figura 3: Indicele de ecoinovare în 2017 (UE=100)¹²

¹¹ Comisia Europeană, [Tabloul de bord european privind inovarea 2018](#), p. 72.

¹² [Observatorul ecoinovării](#): Tabloul de bord privind ecoinovarea 2017.

Figura 4: Performanța României în domeniul ecoinovării (UE=100)¹³

În plus, întreprinderile din România devin tot mai dornice să investească în măsuri de utilizare eficientă a resurselor. Aproximativ 30 % din întreprinderi au pus în aplicare măsuri de economisire a energiei (33 % mai exact) și măsuri de reducere la minimum a deșeurilor (31 % din întreprinderi), ceea ce reprezintă jumătate din valoarea medie la nivelul UE. În România, 59 % din întreprinderi nu investesc deloc sau investesc mai puțin de 1 % din cifra de afaceri anuală pentru a deveni mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, nivel ușor mai ridicat decât cel al UE în ansamblu (51 %), în timp ce 5 % din întreprinderi investesc mai mult de 5 % din cifra de afaceri în astfel de măsuri, un procentaj semnificativ mai mare decât cel al UE în ansamblu, care este de 1 %¹⁴.

Acțiuni prioritare în 2019

- Asigurarea, în cadrul orientării politice a României, a unei viziuni strategice pe termen lung și a unei abordări integrate pentru integrarea dezvoltării durabile, a gândirii bazate pe economia circulară și a ecoinovării la nivelul politicilor guvernamentale
- Sporirea sprijinului și a promovării măsurilor de utilizare eficientă a resurselor de către IMM-uri, în special prin investiții suplimentare în educație și formare. Capacitatea de export a IMM-urilor poate fi mărită printr-o utilizare mai eficientă a resurselor.

¹³ Comisia Europeană, [Tabloul de bord privind ecoinovarea și indicele de ecoinovare](#).

¹⁴ Comisia Europeană, Observatorul ecoinovării, Profil de țară 2016-2017: România

Gestionarea deșeurilor

Transformarea deșeurilor într-o resursă este sprijinită prin: (i) punerea integrală în aplicare a legislației Uniunii în domeniul deșeurilor, care include ierarhia deșeurilor, necesitatea de a asigura colectarea separată a deșeurilor, obiectivele de reducere a deșeurilor destinate depozitării etc.;

(ii) reducerea generării de deșeuri și a generării de deșeuri pe cap de locuitor în termeni absoluți și

(iii) limitarea valorificării energetice la materialele nereciclabile și eliminarea treptată a depozitării deșeurilor reciclabile sau recuperabile.

Această secțiune se axează pe gestionarea deșeurilor municipale¹⁵ pentru care legislația UE stabilește obiective de reciclare obligatorii¹⁶.

Gestionarea deșeurilor continuă să reprezinte o provocare majoră pentru România. Performanța țării este în continuare caracterizată de rata foarte scăzută de reciclare a deșeurilor municipale (14 %, care include 7 % din reciclarea materialelor și 7 % din compostare) și prin rate foarte ridicate de depozitare a deșeurilor, contrar ierarhiei deșeurilor și obiectivelor de reciclare stabilite la nivelul UE. În plus, ratele de reciclare stagnează din 2013, în timp ce rata de incinerare a crescut ușor la 4 %. Rata de depozitare a deșeurilor raportată de România Comisiei Europene în 2017 a fost de 70 %. Cifra nu include totuși depozitarea temporară înainte de eliminare, care, dacă ar fi adăugată, ar ridica și mai mult această rată.

În 2017, generarea de deșeuri municipale pe cap de locuitor în România a fost de 272 kg, mai mare cu 18 kg decât în 2013, dar cu mult sub media UE care este de aproximativ 487 de kg¹⁷.

Figura 5 prezintă cantitatea de deșeuri municipale¹⁸ în funcție de metoda de tratare, în kg pe cap de locuitor. Este clar că România va trebui să depună eforturi considerabile pentru intensificarea reciclării și reducerea depozitării deșeurilor.

¹⁵ Deșeurile municipale constau în deșeuri amestecate și deșeuri colectate separat din gospodăria și din alte surse, care sunt, prin natură și compoziție, similare cu deșeurile menajere. Acest lucru nu aduce atingere repartizării responsabilităților de gestionare a deșeurilor între sectorul public și cel privat.

¹⁶ A se vedea articolul 11 alineatul(2) din [Directiva 2008/98/CE](#). Această directivă a fost modificată în 2018 prin [Directiva \(UE\) 2018/851](#), fiind stabilite obiective de reciclare mai ambițioase până în 2035.

¹⁷ Eurostat, [Tratarea deșeurilor municipale în funcție de metodele de tratare](#), link accesat în mai 2018.

¹⁸ Deșeurile municipale sunt deșeuri colectate de autoritățile municipale ori în numele acestora sau direct de sectorul privat (întreprinderi sau instituții fără scop lucrativ din sectorul privat) nu în numele municipalităților.

Figura 5: Cantitatea de deșeuri municipale în funcție de metoda de tratare în România, 2010-2017¹⁹

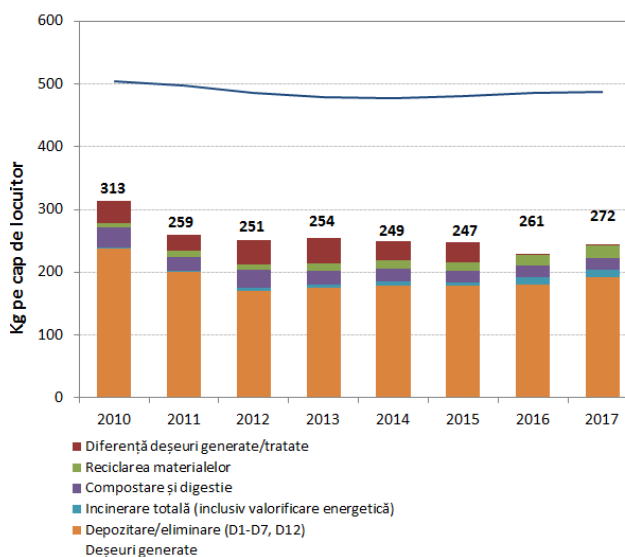
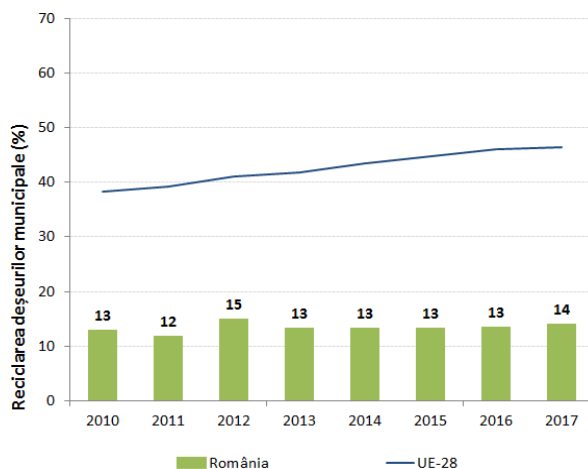

Figura 6 arată că România trebuie să investească masiv în reciclare în următorii ani pentru a atinge obiectivul de reciclare stabilit pentru 2020²⁰.

Figura 6: Rata de reciclare a deșeurilor municipale, 2010-2017²¹

În 2017 s-a încheiat perioada de tranziție acordată României prin Tratatul de aderare pentru punerea în aplicare a Directivei privind depozitele de deșeuri. România va trebui să încheie și, de asemenea, să reabiliteze 101 depozite de deșeuri neconforme, în

¹⁹ Eurostat, [Deșeurile municipale în funcție de operațiunile de tratare](#), link accesat în aprilie 2018.

²⁰ [Directiva \(UE\) 2018/851](#), [Directiva \(UE\) 2018/852](#), [Directiva \(UE\) 2018/850](#) și [Directiva \(UE\) 2018/849](#) modifică legislația anterioară privind deșeurile și stabilesc obiective mai ambițioase de reciclare până în 2035. Aceste obiective vor fi luate în considerare pentru a evalua progresele înregistrate în viitoarele rapoarte de punere în aplicare a politicilor de mediu.

²¹ Eurostat, [Rata de reciclare a deșeurilor municipale](#), link accesat în mai 2018.

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

temeiul articolului 13 din Directiva 1999/31/CE. Având în vedere volumul mare de deșeuri care sunt depozitate, România ar putea să se confrunte cu o gravă problemă de capacitate de depozitare și, totodată, ar putea încălca legislația privind deșeurile. În ceea ce privește deșeurile municipale biodegradabile, România a făcut uz de posibilitatea de a amâna cu patru ani atingerea obiectivului pentru anul 2016 privind reducerea cu 35 % a volumului de deșeuri destinate depozitării. De asemenea, România a ratat obiectivele de reciclare a ambalajelor stabilite pentru 2013 și 2014, deși la o diferență mică. Nu au fost raportate date privind reciclarea ambalajelor din sticlă pentru 2015, dar în 2014 România s-a situat sub nivelul cerut.

În decembrie 2017, după o întârziere semnificativă, România a adoptat mult așteptatul plan național de gestionare a deșeurilor și programul de prevenire a generării deșeurilor, ambele fiind valabile până în 2025. Totuși, adoptarea acestor documente strategice nu este însoțită de eforturi de investiții relevante. Planurile de gestionare a deșeurilor la nivel județean sunt în prezent în curs de elaborare.

Planul național prevede o strategie de creștere a ratelor de reciclare și de respectare a obiectivelor de reducere a eliminării deșeurilor biodegradabile în depozitele de deșeuri. Acesta se axează pe introducerea colectării separate, inclusiv pentru deșeurile biodegradabile, și pe planurile de tratare a acestor deșeuri prin compostare sau digestie anaerobă. Planul propune, de asemenea, extinderea semnificativă a rețelei de instalații de tratare mecano-biologică, astfel încât să existe câte una în fiecare județ, ceea ce pare excesiv. Instalațiile ar trebui să fie convertibile astfel încât să poată trata deșeurile colectate separat din momentul în care producția de deșeuri reziduale scade.

În plus, există un plan de construire a primului incinerator specializat pentru deșeuri urbane cu valorificare energetică în București, ca parte esențială a unui proiect integrat de gestionare a deșeurilor pentru capitală și, eventual, pentru județul Ilfov. Dezvoltarea proiectului stagnează în faza de planificare. Închiderea tuturor depozitelor de deșeuri neconforme este planificată pentru 2020.

Planul propune, de asemenea, o serie de instrumente de politică menite să contribuie la îndeplinirea obiectivelor sale principale. Printre aceste instrumente se numără: (i) punerea în aplicare cu întârziere a taxei de depozitare a deșeurilor, (ii) introducerea unor sisteme de plată în funcție de cantitatea de deșeuri generată, (iii) îmbunătățirea eficienței sistemelor de răspundere extinsă a producătorilor (REP) și (iv) îmbunătățirea sistemelor de raportare. Deși obiectivele sunt clare și este prevăzută o listă de măsuri, totul depinde de punerea în aplicare efectivă și de urgență a acestor

instrumente, precum și de asigurarea respectării lor.

Situația actuală din România se caracterizează prin:

- un cadru juridic nedefinitivat încă (de exemplu, încă lipsesc o serie de acte de punere în aplicare, cum ar fi planurile județene de gestionare a deșeurilor);
- absența unor instrumente relevante pentru evitarea eliminării deșeurilor din depozitele de deșeuri, inclusiv a unei taxe pentru depozitarea deșeurilor, și absența unei măsuri cuprinzătoare și ferme de asigurare a respectării legislației împotriva depozitării ilegale a deșeurilor;
- proiecte incomplete sau nefuncționale pentru instituirea unor sisteme integrate de gestionare a deșeurilor care să sprijine activitatea în partea superioară a ierarhiei deșeurilor;
- un număr mare de depozite de deșeuri care nu corespund standardelor și care nu îndeplinesc cerințele legislației privind deșeurile;
- infrastructură minimă pentru colectarea separată și reciclarea din surse interne, întreaga infrastructură actuală fiind bazată pe abordarea de tip „aducere la fața locului”;
- absența unui centru de coordonare prin care să fie monitorizate sistemele REP pentru ambalaje, care să verifice respectarea cerințelor de reciclare și recuperare și conformarea producătorilor (identificarea operatorilor care au un comportament oportunist);
- nu este uzuală colectarea deșeurilor biologice, cu excepția cantităților mici provenite cel mai probabil din parcuri și grădini municipale.

În Raportul de alertă timpurie²², Comisia a menționat România printre statele membre care riscă să nu își îndeplinească obiectivul de reciclare a deșeurilor municipale până în 2020. Au fost propuse recomandări specifice la nivel de țară, menite să ajute România să elimine lacunele în materie de punere în aplicare. Acestea sunt în concordanță și cu foaia de parcurs²³ elaborată în 2013 în contextul exercițiului Comisiei de promovare a conformității. În mare parte, foaia de parcurs nu a fost pusă în aplicare.

Fondurile UE au fost utilizate pentru construirea de depozite de deșeuri conforme și pentru introducerea colectării separate și a gestionării deșeurilor municipale la nivel județean. 35 dintre cele 41 de județe au

²² Comisia Europeană, Raport privind punerea în aplicare a legislației UE privind deșeurile, care include raportul de alertă timpurie pentru statele membre care riscă să nu își îndeplinească obiectivul de a pregăti pentru reutilizare/reciclare 50 % din deșeurile municipale până în 2020, [SWD\(2018\)423](#), care însoțește [COM\(2018\) 656](#).

²³ BIPRO, 2013. [Sprijinul acordat statelor membre pentru îmbunătățirea gestionării deșeurilor pe baza evaluării performanței statelor membre](#). Studiu efectuat pentru Comisia Europeană, p. 47.

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

beneficiat de aceste proiecte stabilite în momentul aderării României la UE. Cele mai multe au ca termen de finalizare perioada 2018-2019, prin urmare, un număr considerabil de instalații noi au fost puse în funcțiune recent.

Cu toate acestea, utilizarea fondurilor UE speciale pentru îmbunătățirea gestionării deșeurilor este în continuare extrem de scăzută. Acest lucru are drept cauze principale: (i) incapacitatea beneficiarilor finali de a pregăti și a derula proiecte mari de investiții, (ii) lipsa de încredere/neasumarea investițiilor și (iii) durata excesivă a procedurilor de licitație.

Principalele acțiuni prioritare prevăzute în Raportul de alertă timpurie din 2018 al Comisiei sunt următoarele:

- Îmbunătățirea urgentă a sistemelor de răspundere extinsă a producătorilor printr-un centru de coordonare, o mai mare transparență și audituri mai ample, precum și contribuții financiare care să acopere costul colectării separate;
- elaborarea de standarde în materie de servicii necesare pentru serviciile de colectare ale autorităților publice locale, inclusiv un mecanism de sancționare a autorităților publice locale care nu reușesc să pună în aplicare serviciile de colectare necesare, precum și un mecanism suplimentar de amendare a autorităților publice locale care nu reușesc să îndeplinească obiectivele de reciclare;
- aplicarea unei taxe de depozitare a deșeurilor cât mai curând posibil pentru a descuraja eliminarea acestora. Direcționarea veniturilor generate printr-o astfel de taxă către măsuri de îmbunătățire a gestionării deșeurilor în conformitate cu ierarhia deșeurilor. Astfel s-ar preveni construirea unei infrastructuri excesive pentru tratarea deșeurilor reziduale, de exemplu, instalațiile de tratare mecano-biologică (TMB);
- furnizarea de asistență tehnică și operațională prin intermediul unui program național de consolidare a capacităților destinat autorităților locale, pentru a sprijini punerea în aplicare a colectării separate.

Pe lângă acțiunile prioritare stabilite pe termen scurt, este, de asemenea, foarte clar că vor fi necesare eforturi și mai mari pentru a se asigura respectarea obiectivelor de reciclare în perioada de după 2020.

Acțiuni prioritare în 2019

- Adoptarea și punerea în aplicare a unui program de lucru pentru deșeuri, care să fie monitorizat de un comitet director/organism interministerial care ar coordona mai bine acțiunile și ar asigura încrederea politică ce lipsește în prezent
- Introducerea de urgență a unei taxe de depozitare a deșeurilor și majorarea progresivă a acesteia pentru

a evita eliminarea deșeurilor reciclabile în depozitele de deșeuri

- Asigurarea închiderii și a reabilitării depozitelor de deșeuri care nu corespund standardelor
- Îmbunătățirea și extinderea colectării separate a deșeurilor, inclusiv a deșeurilor biologice. Stabilirea unor standarde minime în materie de servicii pentru colectarea separată (de exemplu, frecvența colectării, tipurile de containere etc.) în municipalități pentru a asigura rate ridicate de captare a deșeurilor reciclabile. Utilizarea instrumentelor economice, de exemplu sisteme de plată în funcție de cantitatea de deșeuri generată, și stabilirea de obiective de reciclare obligatorii pentru municipalități, însoțite de sancțiuni în cazul neconformării (de exemplu, amenzi)
- Elaborarea și punerea în aplicare a unor programe pentru municipalități prin care să se sprijine eforturile de organizare a colectării separate și să se îmbunătățească performanțele de reciclare
- Îmbunătățirea funcționării sistemelor de răspundere extinsă a producătorilor (REP), în conformitate cu cerințele minime generale privind REP²⁴.

Schimbările climatice

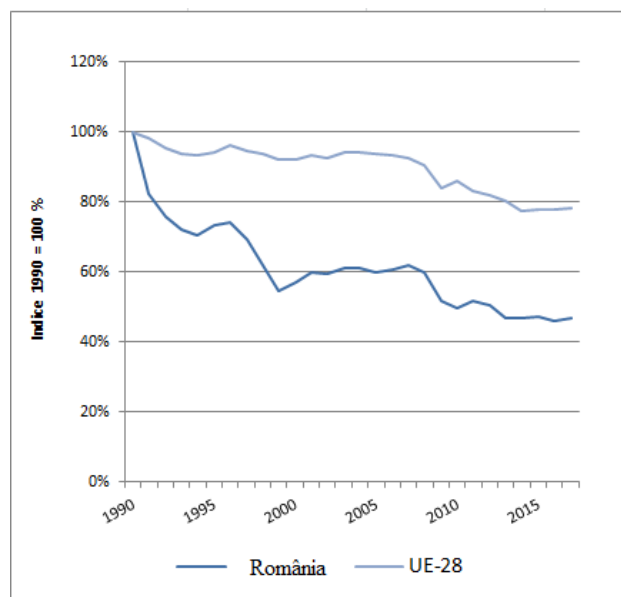
UE s-a angajat să întreprindă acțiuni ambițioase pentru combaterea schimbărilor climatice atât la nivel internațional, cât și la nivelul UE, după ratificarea Acordului de la Paris privind schimbările climatice la 5 octombrie 2016. Obiectivele UE constau în reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu 20 % până în 2020 și cu cel puțin 40 % până în 2030, în comparație cu 1990. Ca obiectiv pe termen lung, UE își propune să își reducă emisiile de gaze cu 80-95 % până în 2050, ca parte a eforturilor considerate necesare de grupul țărilor dezvoltate. Adaptarea la efectele negative ale schimbărilor climatice este vitală pentru atenuarea efectelor deja vizibile și pentru îmbunătățirea gradului de pregătire și a rezilienței la efectele viitoare.

Sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii (EU ETS) acoperă toți marii emițători de gaze cu efect de seră din sectorul industriei, al energiei și al aviației din UE. EU ETS se aplică în toate statele membre și înregistrează o rată de conformare foarte ridicată. În fiecare an, instalațiile își acoperă aproximativ 99 % din emisii cu numărul necesar de certificate.

²⁴ Prevăzute în [Directiva \(UE\) 2018/851](#) de modificare a Directivei 2008/98/CE.

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

Figura 7: Variația emisiilor totale de gaze cu efect de seră, 1990-2017 (1990 = 100 %) ²⁵

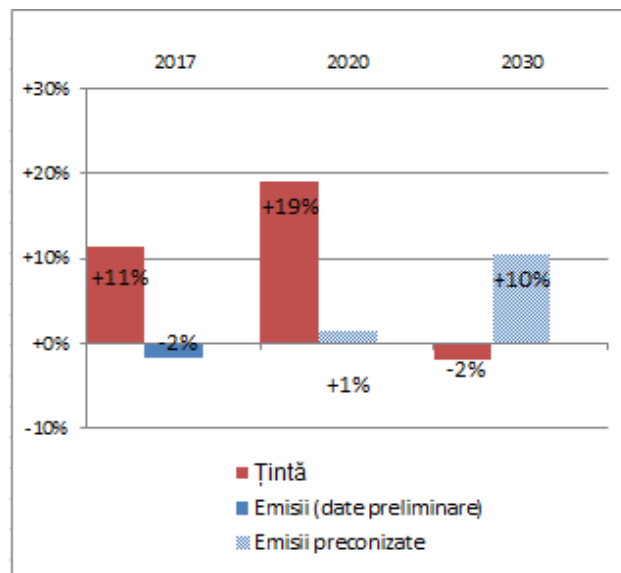
Pentru emisiile care nu sunt acoperite de EU ETS, statele membre au ținte naționale obligatorii conform legislației privind repartizarea eforturilor. În fiecare an din perioada 2013-2017, România a avut emisii mai scăzute decât țintele sale anuale. Pentru 2020, obiectivul național al României stabilit în temeiul Deciziei UE privind repartizarea eforturilor este acela de a evita creșterea emisiilor cu mai mult de 19 % comparativ cu 2005. Pentru 2030, obiectivul național al României stabilit în temeiul Regulamentului privind repartizarea eforturilor este acela de a reduce emisiile cu 2 % față de 2005.

România are o strategie națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2030, care este completată de Planul național de acțiune 2016-2020 pentru punerea în aplicare a strategiei. Ambele documente au fost adoptate de guvern în 2016. Strategia stabilește o foaie de parcurs până în 2050.

Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice, adoptată în 2013, urmărește să facă Europa mai rezilientă la schimbările climatice, prin promovarea de acțiuni ale statelor membre, prin luarea unor decizii în mai bună cunoștință de cauză și prin promovarea adaptării în sectoarele cheie vulnerabile. Prin adoptarea unei abordări coerente și prin asigurarea unei coordonări îmbunătățite, aceasta urmărește să sporească gradul de

pregătire și capacitatea tuturor nivelurilor de guvernare pentru a răspunde la efectele schimbărilor climatice.

Figura 8: Obiective și emisii pentru România stabilite în temeiul Deciziei privind repartizarea eforturilor și al Regulamentului privind repartizarea eforturilor ²⁶.

Transporturile generează aproape un sfert din emisiile de gaze cu efect de seră din UE și constituie cauza principală a poluării aerului în orașe. Emisiile generate de sectorul transporturilor în România au crescut cu 12 % din 2013 până în 2016.

Regulamentul privind gazele fluorurate impune statelor membre să deruleze programe de formare și certificare, să introducă norme privind sancțiunile și să notifice aceste măsuri Comisiei până în 2017. România a notificat ambele măsuri.

Contabilizarea emisiilor de GES și a absorbțiilor din păduri și agricultură este reglementată de Protocolul de la Kyoto. Datele preliminare pentru perioada 2013-2016 arată că valorile nete sunt, în medie, de -0,03 Mt CO₂ echivalent, ceea ce reprezintă 0,03 % din nivelul de absorbție al UE-28 de -115,7 Mt CO₂ echivalent.

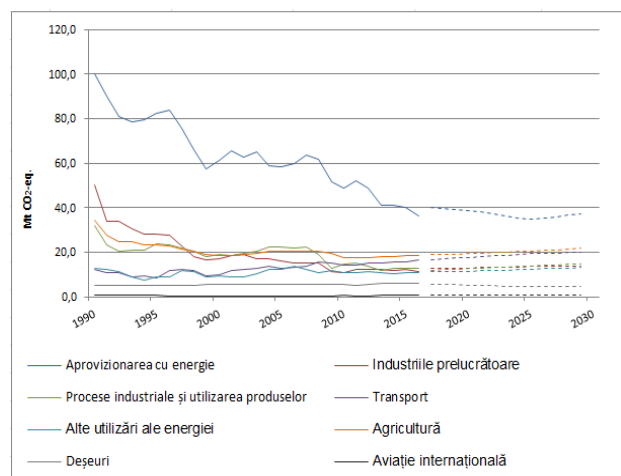
²⁵

Inventarul anual al gazelor cu efect de seră al Uniunii Europene pentru perioada 1990-2016 ([Vizualizatorul de date al AEM privind gazele cu efect de seră](#)). Estimări orientative pentru 2017 privind emisiile de gaze cu efect de seră. Inventarul aproximativ al gazelor cu efect de seră din UE, 2017 (Agenția Europeană de Mediu). Previziunile naționale ale statelor membre, analizate de Agenția Europeană de Mediu.

²⁶ Estimări orientative pentru 2017 privind emisiile de gaze cu efect de seră. Inventarul aproximativ al gazelor cu efect de seră din UE, 2017 (Agenția Europeană de Mediu). Previziunile naționale ale statelor membre, analizate de Agenția Europeană de Mediu.

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

Figura 9: Emisiile de gaze cu efect de seră pe sectoare (Mt CO₂ echivalent). Date istorice 1990-2016. Proiecții 2017-2030²⁷.

Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de dioxid de carbon și planul de acțiune aferent le prezintă pe fiecare în parte cu componentele de adaptare distincte. Sectoarele vizate sunt: agricultura și dezvoltarea rurală, resursele de apă, infrastructura și urbanismul, transporturile, industria, energia, turismul, silvicultura, biodiversitatea, educația și sensibilizarea publicului, asigurările, sănătatea publică și serviciile de intervenție în situații de urgență. Până în prezent nu au fost publicate rapoartele privind punerea în aplicare a Strategiei naționale de adaptare/Planului național de acțiune. În afară de raportul periodic privind progresele înregistrate în punerea în aplicare a planului de acțiune, care urmează să fie furnizat în conformitate cu autorizația privind evaluarea strategică de mediu, nu a fost prevăzut niciun cadru de monitorizare specific. 14 orașe din România au aderat la Convenția primarilor din 2030, eveniment mai ambițios, cu obiective care vizează atât atenuarea, cât și adaptarea.

Veniturile totale obținute din licitarea certificatelor de emisii în cadrul sistemului EU ETS în perioada 2013-2017 au fost de 871 de milioane EUR. 55 % din veniturile provenite din licitații au fost cheltuite în scopuri legate de climă și de energie. Veniturile au fost utilizate pentru a reduce emisiile din sectorul transporturilor (extinderea rețelei de metrou, a pistelor pentru biciclete, achiziționarea de autobuze pentru școli și activități

sportive, modificarea autoturismelor diesel alimentate cu GPL și extinderea suprafețelor împădurite).

Acțiune prioritară în 2019

În acest raport nu au fost incluse acțiuni prioritare referitoare la combaterea schimbărilor climatice deoarece Comisia va trebui mai întâi să evalueze proiectele de planuri naționale în domeniul energiei și al climei pe care statele membre trebuie să le transmită până la sfârșitul anului 2018. Aceste planuri ar trebui să sporească coerența dintre politicile în domeniul energiei și al climei și, prin urmare, ar putea deveni un bun exemplu pentru modul în care trebuie corelate politicile sectoriale cu alte teme interconectate, precum agricultura-natură-apă și transporturi-aer-sănătate.

²⁷ Inventarul anual al gazelor cu efect de seră al Uniunii Europene pentru perioada 1990-2016 ([Vizualizatorul de date al AEM privind gazele cu efect de seră](#)). Estimări orientative pentru 2017 privind emisiile de gaze cu efect de seră. Inventarul aproximativ al gazelor cu efect de seră din UE, 2017 (Agenția Europeană de Mediu). Previunile naționale ale statelor membre, analizate de Agenția Europeană de Mediu.

2. Protejarea, conservarea și consolidarea capitalului natural

Natura și biodiversitatea

Strategia UE în domeniul biodiversității urmărește să stopeze declinul biodiversității în UE până în 2020. În acest scop, este necesară aplicarea deplină a Directivei privind păsările și a Directivei privind habitatele pentru a se obține un stadiu de conservare corespunzător al speciilor și al habitatelor protejate. De asemenea, este necesar ca sectorul agricol și cel forestier să contribuie la menținerea și îmbunătățirea biodiversității.

Crearea unei rețele coerente de situri Natura 2000

Directiva privind păsările și Directiva privind habitatele impun statelor membre să înființeze o rețea națională coerentă de situri Natura 2000. Comisia evaluează respectarea acestei obligații în mod separat pentru fiecare specie și tip de habitat întâlnite pe teritoriul național al statelor membre. Cea mai recentă actualizare a acestei evaluări a fost realizată de Comisie cu asistența Agenției Europene de Mediu. Pe baza acestei ultime evaluări, se consideră că acum componenta terestră a rețelei Natura 2000 a UE este finalizată.

Până la începutul anului 2018, siturile Natura 2000 dețineau 22,7 % din suprafața terestră națională a României (media UE fiind de 18,1 %). Ariile de protecție specială (APS) desemnate în temeiul Directivei privind păsările reprezentau 15,3 % (media UE fiind 12,4 %), iar siturile de interes comunitar (SIC) desemnate în temeiul Directivei privind habitatele acopereau 16,9 % (media UE fiind 13,9 %). În România existau 606 situri Natura 2000, inclusiv 9 situri marine. Siturile terestre cuprindeau 171 de APS și 435 de SIC, iar cele marine o APS și 8 SIC. Rețeaua Natura 2000 din România cuprinde cinci din cele nouă regiuni biogeografice din UE. Evaluarea din 2015 a SIC din cadrul rețelei Natura 2000 a revelat o desemnare

insuficientă²⁸. În prezent se evaluează dacă, în 2016, în cadrul rețelei desemnarea siturilor a fost suficientă.

Desemnarea siturilor Natura 2000 și stabilirea obiectivelor și a măsurilor de conservare

Punerea în aplicare a directivelor privind natura reprezintă o provocare considerabilă pentru România. Administrația română a rețelei Natura 2000 pare să se confrunte cu un deficit de capacitate administrativă și de coordonare și, de asemenea, există probleme din cauza lipsei de cunoștințe și de date. În 2016 a fost înființată o nouă autoritate, Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, cu obiectivul de a coordona gestionarea ariilor protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000. În 2018, printr-o ordonanță de urgență a Guvernului²⁹, guvernul a decis să transfere agenției responsabilitatea gestionării majorității siturilor Natura 2000. Această decizie a înlocuit sistemul anterior, în care siturile Natura 2000 se aflau în custodia ONG-urilor, a întreprinderilor de stat și private, a universităților și a organizațiilor de cercetare. Inițial, 234 de situri au fost atribuite uneia dintre aceste entități. Această schimbare de responsabilități a generat incertitudine cu privire la propunerile de proiecte prezentate de foștii custozii și administratori în vederea obținerii de finanțare din fondurile UE³⁰.

Îndeplinirea obiectivelor Natura 2000 este afectată și de lipsa de amenajare spațială.

Până în prezent, România nu a desemnat niciun sit de interes comunitar drept arie specială de conservare (ASC) și, prin urmare, a depășit termenul de șase ani prevăzut de Directiva privind habitatele. În prezent, este în desfășurare un dialog informal între România și Comisie cu privire la această chestiune.

România a înregistrat progrese în pregătirea planurilor de gestionare a siturilor Natura 2000. Până în prezent, siturile pentru care au fost adoptate planuri de

²⁸ Pentru fiecare stat membru, Comisia evaluează dacă speciile și tipurile de habitate cuprinse în anexele I și II la Directiva privind habitatele sunt reprezentate suficient în siturile desemnate până în prezent. Acest lucru se exprimă ca procentaj din numărul speciilor și al habitatelor pentru care trebuie desemnate zone suplimentare pentru a se completa rețeaua din țara respectivă. Se exprimă o rezervă științifică atunci când sunt necesare cercetări suplimentare pentru a se identifica siturile cele mai potrivite pentru a fi adăugate ca reprezentative pentru o specie sau un habitat. [Datele actuale](#), care au fost evaluate în perioada 2014-2015, reflectă situația de până în decembrie 2013.

²⁹ Ordonanța de urgență nr. 75/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul protecției mediului și al regimului străinilor din 19 iulie 2018.

³⁰ AP 4 din Programul Operațional Infrastructură Mare.

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

gestionare sunt: 211 SIC (48,5 % din situri) și 81 de APS (47 % din situri). Cu toate acestea, Ministerul Mediului nu are acces la planurile de gestionare a pădurilor deținute de Ministerul Apelor și Pădurilor, care sunt esențiale pentru elaborarea planurilor de gestionare a siturilor Natura 2000.

România are cea mai mare suprafață de păduri virgine rămase din Uniunea Europeană. Un catalog național în curs de pregătire include deja 21 091,5 ha³¹ de pădure, dar s-ar putea ca suprafața totală să fie de câteva ori mai mare.

În plus, în mass-media s-a semnalat în repetate rânduri exploatarea forestieră ilegală semnificativă din România. În special, au fost aduse în atenția Comisiei câteva cazuri de exploatare forestieră în situri Natura 2000 care nu par să respecte Directiva privind habitatele. În discuțiile cu Comisia, autoritățile au raportat intensificarea eforturilor de combatere a exploatărilor forestiere ilegale, inclusiv îmbunătățirea capacității de inspecție, utilizarea de noi tehnologii de monitorizare și un cadru juridic mai strict. Sistemul informațional integrat de urmărire a materialelor lemnoase (SUMAL) a fost îmbunătățit, permițând publicului să raporteze la numărul de urgență 112 orice vehicul suspectat a fi încărcat cu materiale lemnoase de proveniență ilegală. Cu toate acestea, există încă probleme semnificative legate de punerea în aplicare efectivă a acestor măsuri și de asigurarea respectării legii, inclusiv prin sancțiuni disuasive.

Progrese înregistrate în ceea ce privește menținerea sau readucerea într-un stadiu de conservare corespunzător a speciilor și a habitatelor

Dat fiind că statele membre raportează o dată la 6 ani cu privire la progresele înregistrate în temeiul ambelor directive, nu sunt disponibile informații noi cu privire la starea habitatelor naturale și a speciilor sau la progresele înregistrate în ceea ce privește îmbunătățirea stadiului de conservare a speciilor și a habitatelor din România, comparativ cu raportul de țară pentru România EIR 2017.

Acțiuni prioritare în 2019

- Progrese în direcția finalizării procesului de desemnare a siturilor Natura 2000 și instituirea unor obiective de conservare clar definite și a măsurilor de conservare necesare pentru situri, precum și furnizarea de resurse adecvate pentru punerea lor în aplicare în vederea menținerii/readucerii speciilor și habitatelor de interes comunitar la un stadiu de conservare corespunzător în aria lor naturală de răspândire;

- Consolidarea capacității administrative pentru îmbunătățirea procesului de desemnare și de gestionare a siturilor protejate și consolidarea comunicării cu părțile interesate;
- Abordarea problemelor de organizare/coordonare a finanțării Natura 2000 și accelerarea punerii în aplicare a proiectelor;
- Consolidarea comunicării cu părțile interesate;
- Intensificarea eforturilor pentru colectarea de date fiabile despre stadiul de conservare a habitatelor și a speciilor protejate, precum și despre apariția acestora la nivel de sit și îmbunătățirea calității datelor raportate și a procedurilor de autorizare;
- Consolidarea colaborării dintre Ministerul Mediului și Ministerul Apelor și Pădurilor în ceea ce privește coordonarea dintre conservarea siturilor Natura 2000, pe de o parte, și, pe de altă parte, activitățile forestiere, inclusiv exploatarea forestieră ilegală. Prin urmare, autoritățile române trebuie să sporească coordonarea și coerența dintre planurile de gestionare a siturilor Natura 2000 și planurile de gestionare a pădurilor;
- Ministerul Apelor și Pădurilor trebuie să pună la dispoziția Ministerului Mediului planurile de gestionare a pădurilor pentru a sprijini elaborarea planurilor de gestionare a siturilor Natura 2000.

Menținerea și refacerea ecosistemelor și a serviciilor ecosistemice

Strategia UE privind biodiversitatea urmărește să mențină și să refacă ecosistemele și serviciile acestora prin includerea infrastructurii verzi în amenajarea teritoriului și refacerea, până în 2020, a cel puțin 15 % din ecosistemele degradate. Strategia UE privind infrastructura ecologică promovează integrarea infrastructurilor verzi în planurile și programele conexe.

UE a formulat orientări cu privire la dezvoltarea în continuare a infrastructurii verzi și albastre din România³² și la crearea unei pagini de țară referitoare la Sistemul european de informații privind biodiversitatea (BISE)³³. Aceste informații vor contribui, de asemenea, la evaluarea finală a Strategiei UE în domeniul biodiversității pentru 2020.

România dispune de o serie de politici și strategii pentru dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii verzi. De exemplu, strategia națională și planul de acțiune privind biodiversitatea pentru perioada 2014-2020 se referă

³¹ [Catalogul național](#) al Ministerului Apelor și Pădurilor din România.

³² Comisia Europeană, [Recomandările raportului de analiză a strategiei privind infrastructura verde](#) și [Orientările UE privind un cadru strategic pentru sprijinirea în continuare a implementării infrastructurii verzi și albastre la nivelul UE](#).

³³ [Sistemul european de informații privind biodiversitatea](#).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

implicit la infrastructura verde, în timp ce strategia de dezvoltare teritorială pentru 2035 conține măsuri specifice privind infrastructura verde, cum ar fi dezvoltarea spațiilor verzi în zonele urbane și a centurilor verzi în jurul marilor orașe. Totuși, nu este clar în ce măsură acestea au fost puse în aplicare. Conectivitatea prin intermediul infrastructurii verzi este, de asemenea, o acțiune prioritară în cadrul Strategiei Uniunii Europene pentru regiunea Dunării. Nu în ultimul rând, Convenția Carpatică cuprinde mai multe obiective referitoare la infrastructura verde.

În ceea ce privește includerea principiilor privind infrastructura verde în elaborarea politicilor, acestea au fost incluse în politicile sectoriale. Și principiile gestionării durabile a pădurilor promovează practicile în materie de infrastructură verde, însă lipsesc informațiile cu privire la stadiul punerii în aplicare. În agricultură, planul de dezvoltare rurală a României a contribuit la protejarea terenurilor agricole de mare valoare naturală. 1,2 milioane ha din cele 2,4 milioane ha de pajiști cu înaltă valoare naturală din România au fost protejate prin acordarea de compensații financiare fermierilor care aplică cerințele de gestionare.

Dat fiind că abordarea privind infrastructura verde din România este strâns legată de zonele protejate, unul dintre principalele obstacole în calea implementării depline a acesteia este pregătirea și aprobarea cu întârziere a planurilor și a normelor de gestionare, din cauza procesului de aprobare care este îndelungat și dificil. Alte obstacole sunt: (i) procesul decizional complex, (ii) deficitul de capacitate administrativă în cadrul ministerului responsabil cu acest domeniu, (iii) lipsa resurselor necesare pentru evaluarea planurilor, (iv) calitatea slabă a unora dintre planuri și (v) faptul că măsurile restrictive ale planurilor prevăd necesitatea acordării de compensații pentru proprietarii de terenuri. Utilizarea asistenței tehnice ar putea contribui la stimularea implementării infrastructurii verzi.

România este încurajată: (i) să continue eforturile de implementare a infrastructurii verzi și albastre și de integrare a acesteia în alte politici în conformitate cu

cadrul MAES (*Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services* - cartografierea și evaluarea ecosistemelor și a serviciilor acestora), (ii) să țină seama de recomandările din raportul de analiză a strategiei privind infrastructura verde și (iii) să utilizeze pe deplin orientările UE privind un cadru strategic pentru sprijinirea în continuare a implementării infrastructurii verzi și albastre la nivelul UE³⁴. României i se solicită, de asemenea, să furnizeze actualizări periodice cu privire la evoluția infrastructurii verzi prin intermediul paginii de țară de pe platforma BISE. Aceste informații vor contribui, de asemenea, la evaluarea finală a Strategiei UE în domeniul biodiversității pentru 2020, care va fi comunicată Consiliului și Parlamentului în 2020.

Raportarea României către Convenția privind diversitatea biologică referitoare la mobilizarea resurselor este încă așteptată. Raportarea cu privire la fluxurile financiare este importantă pentru poziția UE și a statelor membre individuale în cadrul Convenției privind diversitatea biologică și contribuie la încurajarea bunelor practici în rândul altor țări.

Estimarea capitalului natural

Strategia UE în domeniul biodiversității invită statele membre să cartografieze și să evalueze starea ecosistemelor și a serviciilor aferente³⁵ de pe teritoriul lor național până în 2014, să calculeze valoarea economică a respectivelor servicii și să integreze aceste valori în sistemele contabile și de raportare de la nivelul UE și la nivel național până în 2020.

România a înregistrat progrese substanțiale în 2016 și 2017, dar nu a furnizat, începând cu 2015, informații noi privind activitatea sa de cartografiere și de evaluare a ecosistemelor și a serviciilor aferente pe pagina web a MAES de pe platforma BISE³⁶.

În cadrul reuniunii grupului de lucru privind MAES, care a avut loc la Bruxelles în septembrie 2018, s-a arătat că România a înregistrat progrese substanțiale în punerea în aplicare a MAES începând cu ianuarie 2016 (figura 10). Această evaluare a fost realizată de proiectul ESMELALDA³⁷ și s-a bazat pe 27 de întrebări referitoare la punerea în aplicare. Evaluarea este actualizată la fiecare 6 luni.

³⁴ Comisia Europeană, [Recomandările raportului de analiză a strategiei privind infrastructura verde](#) și [Orientările UE privind un cadru strategic pentru sprijinirea în continuare a implementării infrastructurii verzi și albastre la nivelul UE](#).

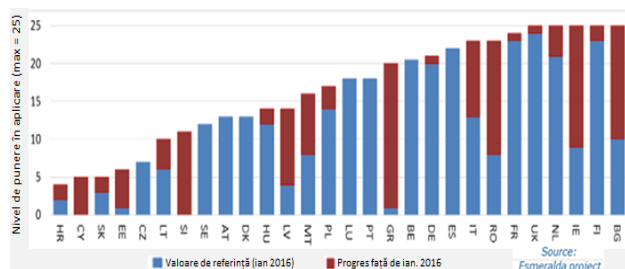
³⁵ Serviciile ecosistemice sunt beneficiile oferite de natură, cum ar fi hrana, apa curată și polenizarea, de care depinde societatea umană.

³⁶ [Sistemul european de informații privind biodiversitatea, MAES, fise de țară, România](#)

³⁷ Proiectul UE, [Esmeralda](#)

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

Figura 10: Punerea în aplicare a MAES (septembrie 2018)

Platformele comerciale și de biodiversitate, rețelele și comunitățile de practici sunt instrumente esențiale pentru promovarea și facilitarea evaluărilor capitalului natural în rândul furnizorilor de servicii financiare și al întreprinderilor, de exemplu prin intermediul protocolului Coaliției privind capitalul natural³⁸. Evaluările contribuie la strategia UE în domeniul biodiversității, ajutând întreprinderile private să înțeleagă și să valorifice mai bine atât impactul, cât și dependența acestora de natură. La nivelul UE³⁹ și în mai multe state membre au fost instituite platforme în domeniul biodiversității.

România nu a înființat încă o astfel de platformă.

Speciile alogene invazive

Potrivit strategiei UE în domeniul biodiversității, până în 2020 trebuie îndeplinite următoarele obiective:

- identificarea speciilor alogene invazive;
- controlul sau eradicarea speciilor prioritare și
- găsirea unor modalități de gestionare prin care să se împiedice perturbarea biodiversității la nivel european de către noile specii invazive.

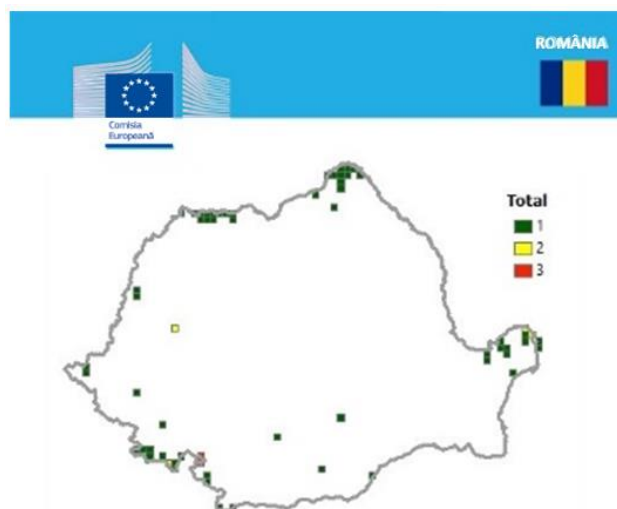
Aceste obiective sunt susținute de Regulamentul privind speciile alogene invazive (SAI), care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2015.

Raportul privind distribuția de bază (a se vedea figura 11), pentru care România nu și-a revizuit datele la nivel de țară sau de rețea, arată că, dintre cele 37 de specii de pe prima listă a UE, 10 au fost observate în mediul din România, însă niciuna dintre acestea nu este răspândită pe scară largă. Conform datelor, România pare să fie mai puțin afectată decât țările vecine, dar acest lucru ar putea indica faptul că datele sunt mai puține din cauză că speciile respective nu erau monitorizate înainte de adoptarea listei UE.

³⁸ Coaliția privind capitalul natural, [Protocolul privind capitalul natural](#)

³⁹ Întreprinderile și biodiversitatea, [Campania europeană pentru întreprinderi și biodiversitate](#) urmărește să promoveze argumentele economice în favoarea biodiversității în statele membre ale UE prin ateliere de lucru, seminare și o strategie de comunicare transmediatică.

Figura 11: Numărul speciilor alogene invazive de interes pentru UE, pe baza informațiilor georeferențiale disponibile pentru România⁴⁰

În perioada cuprinsă între data intrării în vigoare a listei UE și data de 18 mai 2018, România nu a notificat cazuri noi de apariție a unor specii alogene invazive de interes pentru Uniune, astfel cum se prevede la articolul 16 alineatul (2) din Regulamentul privind SAI.

Întrucât, potrivit distribuției de bază, coypu (*Myocastor coypu*) pare a se afla încă într-o etapă incipientă de invazie, României i se recomandă să încerce eradicarea acestei specii pentru a evita costurile de gestionare considerabile pe termen lung.

În ceea ce privește Regulamentul privind SAI, România a notificat Comisia cu privire la autoritățile sale competente responsabile cu punerea în aplicare [articolul 24 alineatul (2)]. România a comunicat Comisiei prevederile naționale referitoare la sancțiunile care se aplică în cazul constatării neîndeplinirii obligațiilor [articolul 30 alineatul (4)] și, prin urmare, și-a îndeplinit obligațiile de notificare în această privință.

Acțiune prioritară în 2019

- Investigarea lipsei aparente a datelor și identificarea unor modalități de îmbunătățire a sistemului de supraveghere.

⁴⁰ Tsiamis K., Gervasini E., Deriu I., D'amico F., Nunes A., Addamo A., De Jesus Cardoso A., [Distribuția de bază a speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune, Ispra \(Italia\): Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene](#); 2017, EUR 28596 EN, doi:10.2760/772692.

Protejarea solului

Strategia tematică a UE pentru protejarea solului subliniază necesitatea de a se asigura o utilizare durabilă a solurilor. Acest lucru implică prevenirea continuării degradării solului și menținerea funcțiilor sale, precum și refacerea solurilor degradate. Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere energetic lansată în 2011 prevede că, până în 2020, politicile UE trebuie să ia în considerare impactul direct și indirect asupra utilizării terenurilor.

Solul este o resursă finită extrem de fragilă care se degradează din ce în ce mai mult în UE.

Acoperirea artificială a terenurilor este utilizată pentru locuințe, sisteme de producție și infrastructură. Aceasta poate fi împărțită, la rândul său, în suprafețe construite (clădiri) și suprafețe neconstruite (de exemplu, rețelele liniare de transport și zonele asociate acestora).

Procentajul de terenuri artificiale⁴¹ din România (a se vedea figura 12) poate indica presiunea relativă asupra naturii și a biodiversității, precum și presiunea mediului asupra persoanelor care trăiesc în zone urbanizate. O unitate de măsură similară este densitatea populației.

România se situează sub media UE în ceea ce privește acoperirea artificială a terenurilor (2,1 % față de 4,1 %). Densitatea populației este de 84,1/km², nivel care este, de asemenea, sub media UE de 118⁴².

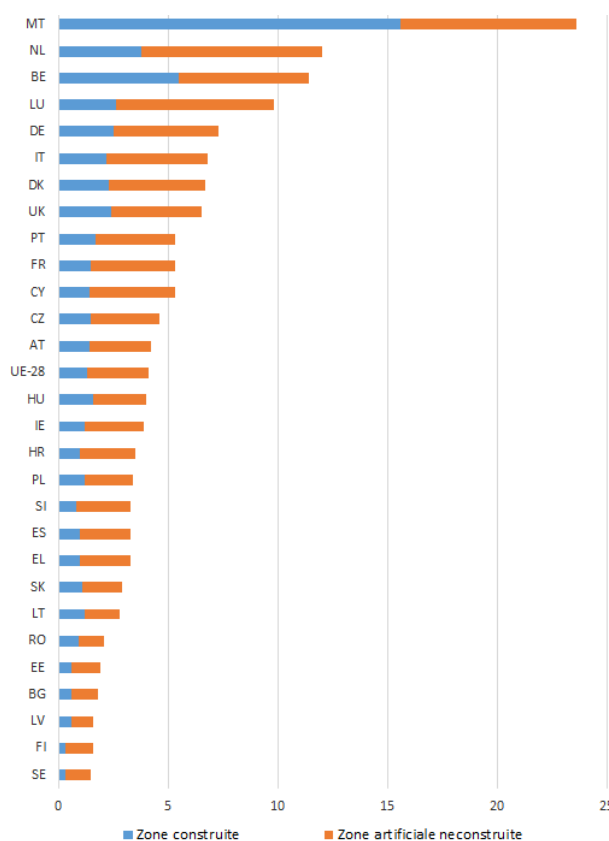
Contaminarea poate reduce drastic calitatea solului și poate pune în pericol sănătatea umană sau mediul. Un raport recent al Comisiei Europene⁴³ a estimat că s-au desfășurat sau încă se desfășoară în prezent activități cu potențial de poluare în aproximativ 2,8 milioane de situri din UE. La nivelul UE, 650 000 dintre aceste situri au fost înregistrate în inventarele naționale sau regionale. 65 500 de situri contaminate au fost deja reabilitate. România a înregistrat 210 situri în care au avut loc sau sunt în desfășurare activități cu potențial de poluare.

⁴¹ Acoperirea artificială a terenurilor se definește ca totalul suprafețelor construite cu acoperiș (inclusiv clădirile și serele), al suprafețelor neconstruite artificiale (inclusiv zonele închise ermetic, cum ar fi șantierele, fermele, cimitirele, parcurile etc. și cele liniare, cum ar fi străzile, drumurile, căile ferate, pistele, podurile) și al altor suprafețe artificiale (inclusiv podurile și viaductele, casele mobile, panourile solare, centralele electrice, substațiile electrice, conductele, stațiile de canalizare și depozitele deschise de deșeuri).

⁴² Eurostat, [Densitatea populației pe regiuni NUTS 3](#).

⁴³ Ana Paya Perez, Natalia Rodriguez Eugenio (2018), Situația contaminării solului la nivel local în Europa: Revizuirea indicatorului „Progrese înregistrate în gestionarea siturilor contaminate în Europa”

Figura 12: Proportia de acoperire artificială a terenurilor, 2015⁴⁴

Eroziunea solului cauzată de apă este un proces natural, dar acest proces natural poate fi agravat de schimbările climatice și de activitățile umane, cum ar fi practicile agricole necorespunzătoare, despăduririle, incendiile forestiere sau lucrările de construcții. Nivelurile ridicate de eroziune a solului pot reduce productivitatea în agricultură și pot avea efecte negative și transfrontaliere asupra biodiversității și a serviciilor ecosistemice. Nivelurile ridicate de eroziune a solului pot avea, de asemenea, efecte negative și transfrontaliere asupra râurilor și a lacurilor (ca urmare a creșterii volumului de sedimente și a transportării de contaminanți). Conform modelului RUSLE2015⁴⁵, România are o rată medie de pierdere a solului cauzată de apă de 2,84 de tone pe hectar pe an ($t\ ha^{-a}\ an^{-y}$), în comparație cu media UE de 2,46 $t\ ha^{-a}\ an^{-y}$. Această cifră indică faptul că, în medie, eroziunea solului se situează la un nivel mediu. Trebuie remarcat faptul că aceste cifre sunt rezultatul unui model aplicat la nivelul UE și, prin urmare, nu pot fi considerate valori măsurate la nivel local. Rata reală de pierdere a solului poate varia foarte mult în cadrul unui stat

⁴⁴ Eurostat, [Terenuri acoperite de suprafețe artificiale pe regiuni NUTS 2](#).

⁴⁵ Panagos, P., Borrelli, P., Poesen, J., Ballabio, C., Lugato, E., Meusburger, K., Montanarella, L., Alewell, C., *The new assessment of soil loss by water erosion in Europe*, (2015) *Environmental Science and Policy*, 54, p. 438-447.

membru, în funcție de condițiile locale.

Materia organică din sol joacă un rol important în ciclul carbonului și în schimbările climatice. Solurile sunt al doilea mare absorbant de carbon din lume după oceane.

Protecția mediului marin

Politica și legislația pentru zonele marine și de coastă ale UE impun ca, până în 2020, impactul presiunilor asupra apelor marine să fie redus pentru a se obține sau a se menține o stare ecologică bună (SEB) și ca zonele de coastă să fie gestionate în mod durabil.

Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” (MSFD)⁴⁶ își propune să asigure o stare ecologică bună (SEB) a apelor marine ale UE până în 2020. În acest scop, statele membre trebuie să elaboreze o strategie pentru mediul marin care vizează apele marine proprii și să coopereze cu țările UE cu care au în comun aceeași (sub)regiune marină.

Convenția privind protecția Mării Negre împotriva poluării (Convenția de la București) contribuie la realizarea obiectivelor strategice pentru mediul marin ale României impuse de Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin”. Strategiile pentru mediul marin cuprind diferite etape care trebuie parcurse pe parcursul unor cicluri de șase ani. Etapa cea mai recentă a impus statelor membre să elaboreze programe de măsuri și să le raporteze Comisiei. Data-limită a fost 31 martie 2016.

Comisia nu a putut să evalueze dacă măsurile adoptate de România erau adecvate pentru a se atinge o stare ecologică bună⁴⁷, din cauza faptului că România a raportat prea târziu măsurile adoptate, iar Comisia nu a putut să le includă în această evaluare⁴⁸.

Acțiune prioritară în 2019

- Raportarea promptă a diferitelor elemente în temeiul Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin”, astfel încât România să poată fi inclusă în evaluările viitoare ale Comisiei.

⁴⁶ Uniunea Europeană, [Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” 2008/56/CE](#)

⁴⁷ Raport al Comisiei de evaluare a programelor de măsuri ale statelor membre în temeiul Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin” ([COM\(2018\)562](#)).

⁴⁸ România a prezentat Comisiei programul său de măsuri la 30 august 2017, data-limită fiind 31 martie 2016.

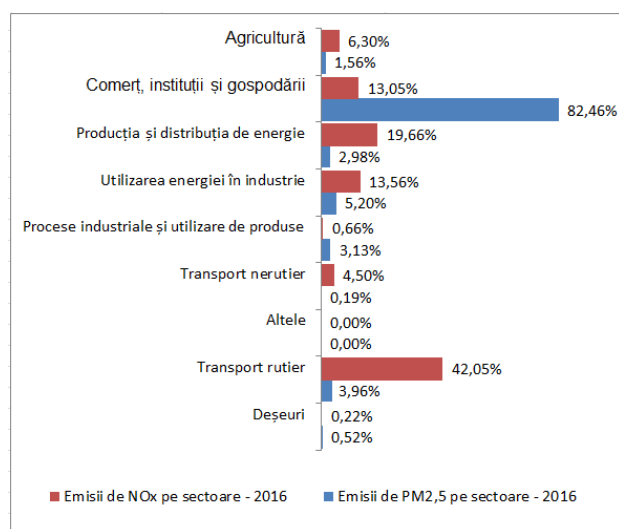
3. Asigurarea sănătății și a calității vieții pentru cetățeni

Calitatea aerului

Politica și legislația UE privind aerul curat impun îmbunătățirea semnificativă a calității aerului în Uniunea Europeană, astfel încât aceasta să se apropie de calitatea recomandată de Organizația Mondială a Sănătății. Poluarea aerului și impactul său asupra sănătății oamenilor, a ecosistemelor și a biodiversității trebuie reduse și mai mult, cu obiectivul pe termen lung de a nu se depăși cantitățile și nivelurile critice. Pentru aceasta este necesar să se intensifice eforturile în vederea conformării depline cu legislația UE în domeniul calității aerului și să se definească obiectivele și acțiunile strategice relevante pentru perioada de după 2020.

UE a elaborat un corpus legislativ cuprinzător privind calitatea aerului⁴⁹, care stabilește standardele și obiectivele referitoare la sănătate pentru o serie de poluanți atmosferici.

Figura 13: Emisiile de PM_{2,5} și NO_x pe sectoare în România⁵⁰

În România au scăzut emisiile generate de mai mulți poluanți atmosferici⁵¹. Reducerea emisiilor în perioada 1990-2014, menționată în evaluarea anterioară a punerii în aplicare a politicilor de mediu, a continuat și în perioada 2014-2016. Emisiile de oxizi de sulf (SO_x) au scăzut cu 41,29 %, emisiile de oxizi de azot (NO_x) au scăzut cu 3,1 %, emisiile de amoniac (NH₃) au scăzut cu 0,69 %, emisiile de particule fine în suspensie PM_{2,5} au scăzut cu 4,5 %, iar emisiile de compuși organici volatili

(COV) au scăzut cu 2,83 % (a se vedea și figura 13 privind emisiile totale de PM_{2,5} și de NO_x pe sectoare).

Deși a înregistrat o reducere în ceea ce privește emisiile, România trebuie să depună un efort suplimentar pentru a-și îndeplini angajamentele de reducere a emisiilor (comparativ cu nivelurile de emisii din 2005) prevăzute de noua Directivă privind plafoanele naționale de emisii⁵² pentru perioada 2020-2029 și pentru orice an după 2030.

Calitatea aerului din România reprezintă în continuare un motiv grav de îngrijorare. Pentru anul 2015, Agenția Europeană de Mediu a estimat că aproximativ 25 400 de decese premature pot fi imputate concentrațiilor de particule fine în suspensie⁵³, 580 concentrațiilor de ozon și 1 300 concentrațiilor de dioxid de azot⁵⁴.

Conform unui raport special întocmit de Curtea de Conturi Europeană⁵⁵, acțiunile întreprinse de UE pentru a proteja sănătatea umană împotriva poluării atmosferice nu au avut impactul așteptat. Există riscul ca poluarea atmosferică să fie subestimată în unele cazuri, deoarece este posibil să nu fie monitorizată întotdeauna în locurile potrivite. În prezent, statele membre au obligația de a raporta Comisiei date validate și în timp real privind calitatea aerului⁵⁶.

În anul 2017⁵⁷ s-au înregistrat depășiri ale valorii-limită anuale pentru dioxidul de azot (NO₂) în 5 (din 54) zone de control al calității aerului (printre care București, Cluj-Napoca și Iași). De asemenea, s-au înregistrat depășiri și în ceea ce privește particulele în suspensie (PM₁₀) în 4 (din 54) zone de control al calității aerului (printre care Iași, București și Brașov), precum particulele fine în suspensie (PM_{2,5}) în 2 (din 54) zone de control al calității aerului (Iași și Brașov). Cu toate acestea, din cauza deficiențelor de raportare și de monitorizare, gradul de

⁵² [Directiva 2016/2284/UE](#)

⁵³ Particulele în suspensie (PM) sunt o combinație de particule (solide și lichide) de aerosoli cu o varietate de dimensiuni și de compoziții chimice. PM₁₀ (PM_{2,5}) reprezintă particulele cu diametru de 10 (2,5) micrometri sau mai mic. PM sunt emise din mai multe surse umane, inclusiv prin ardere.

⁵⁴ AEM, [Calitatea aerului în Europa – Raport 2018](#), p. 64. În ceea ce privește metodologia de bază, a se vedea detalii în acest raport.

⁵⁵ Curtea de Conturi Europeană, Raportul special nr. 23/2018, [Poluarea atmosferică: sănătatea noastră nu este încă protejată în mod suficient](#), p. 41.

⁵⁶ Articolul 5 din [Decizia 2011/850/UE de punere în aplicare a Comisiei](#) din 12 decembrie 2011 de stabilire a normelor pentru Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește schimbul reciproc de informații și raportarea privind calitatea aerului înconjurător (JO L 335, 17.12.2011, p. 86) prevede obligația statelor membre de a prezenta date actualizate.

⁵⁷ Agenția Europeană de Mediu, [Registru centralizat de date](#)

⁴⁹ Comisia Europeană, 2016. [Standardele de calitate a aerului](#)

⁵⁰ Date din Directiva PNE 2016, transmise de statul membru către AEM.

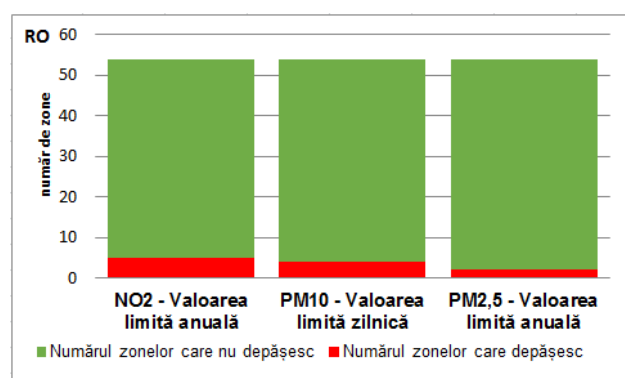
⁵¹ Agenția Europeană de Mediu, 2016. [Vizualizatorul de date privind emisiile de poluanți atmosferici \(Convenția LRTAP\)](#).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

conformare nu poate fi stabilit cu certitudine. Pe baza informațiilor furnizate în urma procedurii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor de monitorizare și de raportare, aflată în derulare, România promite să corecteze raportările cât mai repede și să aducă sistemul de monitorizare la nivelul impus de standarde până la începutul anului 2019.

A se vedea și figura 14 privind numărul de zone de control al calității aerului în care s-au înregistrat depășiri în ceea ce privește NO₂, PM_{2,5} și PM₁₀.

Figura 14: Zone de control al calității aerului care au depășit standardele UE de calitate a aerului în 2017⁵⁸

Încălcările persistente ale standardelor de calitate a aerului (în cazul PM₁₀), care au un impact negativ grav asupra sănătății și asupra mediului, sunt urmărite de Comisia Europeană prin proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în toate statele membre vizate, inclusiv în România. Comisia a decis să sesizeze Curtea Europeană de Justiție în legătură cu depășirea nivelurilor de PM₁₀ din România [a se vedea COM (2018) 330]. Obiectivul este de a se garanta instituirea unor măsuri corespunzătoare în vederea asigurării conformării în toate zonele.

Acțiuni prioritare în 2019

- Adoptarea de măsuri, în contextul viitorului Program național de control al poluării atmosferice (PNCPA), pentru a se reduce principalele surse de emisii, inclusiv prin acțiunile prioritare enumerate mai jos;
- Accelerarea reducerii emisiilor de oxid de azot (NO_x) și a concentrațiilor de dioxid de azot (NO₂). Aceasta va necesita, de exemplu, o reducere mai mare a emisiilor generate de mijloacele de transport, mai ales în zonele urbane (și pot fi necesare restricții proporționale și specifice în ceea ce privește accesul vehiculelor în zonele urbane), și/sau utilizarea de stimulente fiscale;
- Accelerarea reducerii emisiilor și a concentrațiilor de particule în suspensie (PM_{2,5} și PM₁₀). Aceasta va

⁵⁸ AEM, [Registrul centralizat de date EIONET](#). Datele reflectă situația raportărilor din 26 noiembrie 2018.

necesita, de exemplu, o reducere mai mare a emisiilor generate prin producția de energie termică și electrică cu ajutorul combustibililor solizi și promovarea unor sisteme de termoficare eficiente și ecologice;

- Actualizarea și îmbunătățirea rețelei de monitorizare a calității aerului și asigurarea raportării prompte a datelor privind calitatea aerului;
- Reducerea utilizării de cărbunelui pentru încălzirea locuințelor, cu scopul de a limita emisiile de poluanți atmosferici, de exemplu prin consolidarea inițiativei „Regiuni carbonifere în tranziție”.

Emisiile industriale

Principalele obiective ale politicii UE privind emisiile industriale sunt:

- (i) protejarea aerului, a apei și a solului;
- (ii) prevenirea și gestionarea deșeurilor;
- (iii) îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării eficiente a resurselor și
- (iv) reabilitarea amplasamentelor contaminate.

Pentru a atinge aceste obiective, UE adoptă o abordare integrată pentru prevenirea și controlul emisiilor industriale curente și accidentale. Piatra de temelie a politicii o reprezintă Directiva privind emisiile industriale (DEI)⁵⁹.

Următoarea prezentare generală a activităților industriale reglementate prin DEI se bazează pe proiectul privind „profilurile țărilor în funcție de politica în materie de emisii industriale”⁶⁰.

În România, aproximativ 915 instalații industriale trebuie să dețină autorizație în temeiul DEI⁶¹. În 2015, sectoarele industriale din România cu cele mai multe instalații autorizate conform DEI erau creșterea intensivă a păsărilor de curte și a porcilor, cu o pondere de 48 %, urmată de sectorul gestionării deșeurilor (11 %), sectorul produselor chimice (10,5 %) și cel al energiei-electricității (6,3 %).

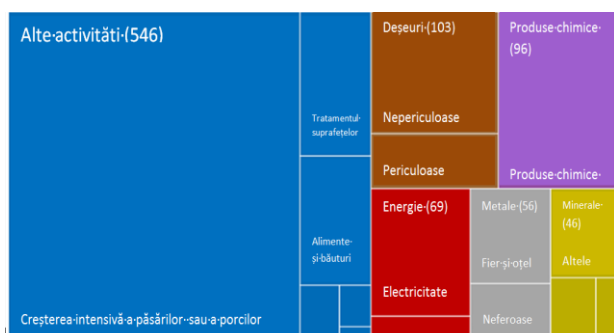
⁵⁹ [Directiva 2010/75/UE](#) vizează activitățile industriale care depășesc anumite praguri. Aceasta reglementează industria producătoare de energie, de metale, industria mineralelor, industria chimică și gestionarea deșeurilor, precum și o gamă largă de sectoare industriale și agricole (de exemplu, creșterea în sistem intensiv a porcilor și a păsărilor de curte, fabricarea celulozei și a hârtiei, vopsirea și curățarea).

⁶⁰ Comisia Europeană, [Profilul țărilor privind politica în materie de emisii industriale – România](#).

⁶¹ Comisia Europeană, [Profilurile țărilor în funcție de politica în materie de emisii industriale: România](#).

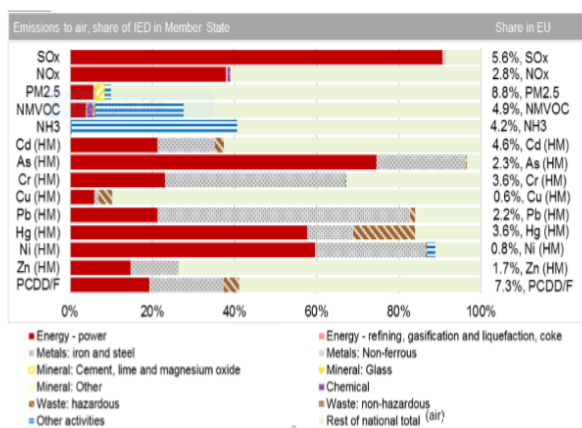
Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

Figura 15: Numărul de instalații autorizate conform DEI pe sectoare, România (2015)

Sectoarele industriale identificate ca producând cele mai multe emisii atmosferice sunt: (i) sectorul energiei-electricității pentru toți poluanții, exceptând compușii organici volatili nemetanci (COVnm) și amoniacul (NH₃), (ii) producția de metale pentru cadmiu (Cd), arsen (As), crom (Cr), plumb (Pb), mercur (Hg), zinc (Zn) și policlorodibenzodioxine și policlorodibenzofurani (PCDD/F), (iii) „alte activități” (în mare parte creșterea intensivă a păsărilor de curte și a porcilor și tratarea suprafețelor) pentru COVnm și amoniac și (iv) gestionarea deșeurilor de mercur. Defalcarea este reprezentată în graficul următor.

Figura 16: Emisiile atmosferice generate de sectoarele autorizate conform DEI și toate celelalte emisii atmosferice totale la nivel național, România (2015)

În ceea ce privește emisiile în apă, cele mai poluante sectoare sunt sectorul produselor chimice și cel al producției de metale. Sectorul producției de metale, cel al energiei-rafinării și cel al gestionării deșeurilor contribuie în mare parte la generarea de deșeuri periculoase, în timp ce sectorul energiei-electricității, urmat de „alte activități”, contribuie în mare parte la generarea de deșeuri nepericuloase.

Abordarea adoptată pentru asigurarea respectării DEI pune bazele unor drepturi consolidate pentru cetățeni, de acces la informații relevante și de participare la procedurile de autorizare a instalațiilor în temeiul DEI.

Acest lucru oferă ONG-urilor și publicului larg capacitatea de a se asigura că autorizațiile sunt acordate în mod corespunzător și că sunt respectate condițiile acestora.

Documentele de referință pentru cele mai bune tehnici disponibile (BAT) și concluziile BAT sunt elaborate prin intermediul schimbului de informații între state membre, asociații industriale, ONG-uri și Comisie. Acest lucru asigură buna colaborare cu părțile interesate și o aplicare mai eficace a normelor prevăzute în DEI.

Datorită eforturilor depuse de autoritățile naționale competente pentru aplicarea concluziilor BAT cu caracter juridic obligatoriu și a nivelurilor de emisii aferente BAT în acordarea autorizațiilor de mediu, poluarea a scăzut considerabil și în mod constant pe teritoriul Uniunii Europene.

De exemplu, prin aplicarea nivelurilor de emisii asociate BAT recent adoptate pentru instalațiile de ardere de dimensiuni mari, emisiile de dioxid de sulf vor fi reduse la nivel UE în medie cu 25-81 %, oxidul de azot cu 8-56 %, pulberile cu 31-78 %, iar mercurul cu 19-71 %. Gradul de reducere depinde de situația individuală a instalațiilor.

Provocarea specifică identificată pentru România constă în poluarea atmosferică generată de sectorul energiei-electricității.

Acțiuni prioritare în 2019

- Asigurarea faptului că toate instalațiile industriale sunt autorizate conform DEI și reevaluarea autorizațiilor pentru a se asigura conformitatea acestora cu noile concluzii BAT adoptate;
- Consolidarea controlului și a demersurilor de asigurare a respectării legii, pentru a asigura conformitatea cu concluziile BAT;
- Combaterea poluării atmosferice generate de sectorul energiei-electricității.

Zgomotul

Directiva privind zgomotul ambiental⁶² asigură o abordare comună de evitare, prevenire și reducere a efectelor dăunătoare ale expunerii la zgomot ambiental.

În Uniunea Europeană, zgomotul excesiv produs de aeronave, de traficul feroviar și de cel rutier reprezintă una dintre cauzele principale ale problemelor de sănătate legate de mediul înconjurător⁶³.

⁶² [Directiva 2002/49/CE](#).

⁶³ WHO/JRC, 2011, *Burden of disease from environmental noise*, Fritschi, L., Brown, A.L., Kim, R., Schwela, D., Kephelopoulou, S. (editori), [Organizația Mondială a Sănătății, Biroul regional pentru Europa](#), Copenhaga, Danemarca.

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

Pe baza unui set de date limitat⁶⁴, s-a constatat că zgomotul ambiental provoacă cel puțin aproximativ 1 300 de decese premature pe an în România și este responsabil de aproximativ 2 300 de internări în spital. De asemenea, zgomotul provoacă tulburări de somn la aproape 970 000 de persoane. Punerea în aplicare în România a Directivei privind zgomotul ambiental a suferit amânări semnificative. Pe baza celui mai recent set de informații care a putut fi analizat (și anume hărțile de zgomot din 2012 și planurile de acțiune din 2013), cartografierea acustică este aproape finalizată. În schimb, lipsesc încă planurile de acțiune pentru majoritatea aglomerărilor, pentru majoritatea drumurilor principale și pentru majoritatea căilor ferate principale. Aceste instrumente, adoptate în urma unei consultări publice, ar trebui să includă măsuri prin care zgomotul să fie menținut la un nivel scăzut sau redus.

Acțiuni prioritare în 2019

- Completarea planurilor de acțiune privind zgomotul care lipsesc;
- Completarea hărților de zgomot care lipsesc.

Calitatea și gestionarea apei

Legislația și politica UE impun ca impactul presiunilor asupra apelor de tranziție, de coastă și a apelor dulci (inclusiv asupra apelor de suprafață și subterane) să fie redus semnificativ. Atingerea, menținerea sau consolidarea unei stări bune a corpurilor de apă, astfel cum este definită în Directiva-cadru privind apa, va asigura cetățenilor UE o apă potabilă și pentru scăldat de bună calitate și sigură. Aceasta va asigura și gestionarea ciclului nutrienților (azot și fosfor) într-un mod mai durabil și mai eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor.

Legislația UE existentă privind apa⁶⁵ instituie un cadru de protecție pentru a asigura standarde înalte pentru toate corpurile de apă din UE și combate sursele specifice de poluare (de exemplu, din agricultură, zonele urbane și activitățile industriale). Aceasta impune și integrarea efectelor anticipate ale schimbărilor climatice în instrumentele de planificare corespondente, de exemplu planurile de gestionare a riscului de inundații și planurile de gestionare a bazinelor hidrografice, inclusiv un program de măsuri care cuprinde acțiuni pe care statele

membre intenționează să le întreprindă în vederea atingerii obiectivelor de mediu.

Directiva-cadru privind apa

România a adoptat și a raportat a doua generație de planuri de gestionare a bazinelor hidrografice în temeiul Directivei-cadru privind apa, iar Comisia Europeană a evaluat starea acestora și măsura în care au fost dezvoltate după adoptarea primelor planuri de gestionare a bazinelor hidrografice, inclusiv acțiunile indicate în raportul din 2017 de evaluare a punerii în aplicare a politicilor de mediu.

Cele mai semnificative presiuni asupra apelor de suprafață sunt presiunile difuze cauzate de evacuări neconectate la rețeaua de canalizare (25 % din corpurile de apă de suprafață) și poluarea difuză cauzată de apele reziduale agricole (12 %) și urbane (5 %). Pentru **corpurile de apă subterană, cea mai semnificativă presiune este** poluarea difuză cauzată de sectorul agricol și de evacuările neconectate la rețeaua de canalizare, ambele afectând 10 % din corpurile de apă subterană.

Impactul cel mai semnificativ asupra apelor de suprafață îl are poluarea/îmbogățirea cu substanțe nutritive (care afectează 27 % din corpurile de apă de suprafață), urmată de poluarea cu materii organice (17 %), iar impactul cel mai semnificativ asupra apelor subterane îl are poluarea cu substanțe chimice (care afectează 10 % din corpurile de apă subterană).

Între prima și a doua generație de planuri de gestionare a bazinelor hidrografice au fost elaborate mai multe metode de evaluare, inclusiv metode de evaluare a elementelor calitative fizico-chimice, a elementelor calitative hidromorfologice și a poluanților specifici bazinelor hidrografice. Încrederea în evaluările stării ecologice a fost sporită în cazul râurilor, în a doua generație de planuri de gestionare a bazinelor hidrografice fiind utilizate mai multe elemente de calitate biologice și elemente de calitate de sprijin pentru clasificarea stării.

Starea ecologică/potențialul ecologic variază între bun(ă) și mai bun(ă) pentru majoritatea lacurilor și râurilor (66,14 %), după cum se observă în figura 17, dar nu și în cazul apelor de tranziție și de coastă. Există foarte puține corpuri de apă pentru care nu se cunoaște starea/potențialul.

Dacă obiectivele de mediu nu sunt încă atinse, pot fi aplicate derogări în cazul în care condițiile respective sunt îndeplinite, iar justificările necesare sunt explicate în planurile de gestionare a bazinelor hidrografice. România a informat că proiectele vor fi evaluate în contextul procesului de reglementare (autorizare) și al cerințelor prevăzute de Directiva-cadru privind apa [articolul 4 alineatul (7)]. Este necesară o analiză suplimentară mai profundă pentru a evalua dacă sunt îndeplinite toate

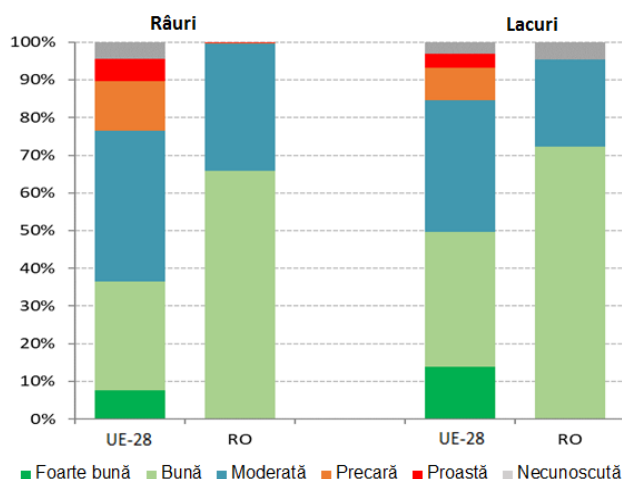
⁶⁴ Agenția Europeană de Mediu, [Fișe informative privind zgomotul în 2017](#).

⁶⁵ Această legislație include [Directiva privind apa pentru scăldat \(2006/7/CE\)](#), [Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale \(91/271/CEE\)](#) (privind evacuările de ape municipale reziduale și de anumite ape industriale reziduale), [Directiva privind apa potabilă \(98/83/CE\)](#) (privind calitatea apei potabile), [Directiva-cadru privind apa \(2000/60/CE\)](#) (privind gestionarea resurselor de apă), [Directiva privind nitrații \(91/676/CEE\)](#) și [Directiva privind inundațiile \(2007/60/CE\)](#).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

cerințele și dacă efectele tuturor modificărilor planificate recent în ceea ce privește starea/potențialul corpurilor de apă sunt evaluate la nivelul elementelor de calitate.

Figura 17: Starea sau potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață în România⁶⁶

Toate corpurile de apă subterană au o **stare cantitativă bună**, iar între prima și a doua generație de planuri de gestionare a bazinelor hidrografice s-a înregistrat o ușoară creștere a proporției corpurilor de apă cu o **stare chimică bună** (de la 93 la 98 %). Deși în primele planuri de gestionare a bazinelor hidrografice unele corpuri de apă aveau o stare necunoscută, în a doua generație au fost clasificate toate corpurile de apă. Cu toate acestea, 56 % din corpurile de apă încă sunt clasificate cu un nivel scăzut de încredere. O cauză a evaluării cu nivel scăzut de încredere poate fi acoperirea spațială a monitorizării râurilor și lacurilor și monitorizarea foarte limitată a biocenozelor.

În a doua generație de planuri de gestionare a bazinelor hidrografice sunt identificate presiuni semnificative, acestea fiind abordate printr-o serie de măsuri (un tip-cheie de măsuri). Unele măsuri sunt finalizate încă de la primul program de măsuri, însă au fost întâmpinate o serie de obstacole precum lipsa fondurilor, amânări și lipsa instrumentelor în raport cu punerea în aplicare a primului program de măsuri.

Directiva privind nitrații

Începând cu anul 2013, România dispune de un program revizuit de acțiune pentru punerea în aplicare a Directivei privind nitrații, care se aplică întregului teritoriu național. Legislația revizuită a adus îmbunătățiri semnificative comparativ cu programul de acțiune anterior de punere în aplicare a Directivei privind nitrații. Autoritățile române au decis să pună în aplicare o „abordare la nivelul întregului teritoriu” în loc să desemneze zonele

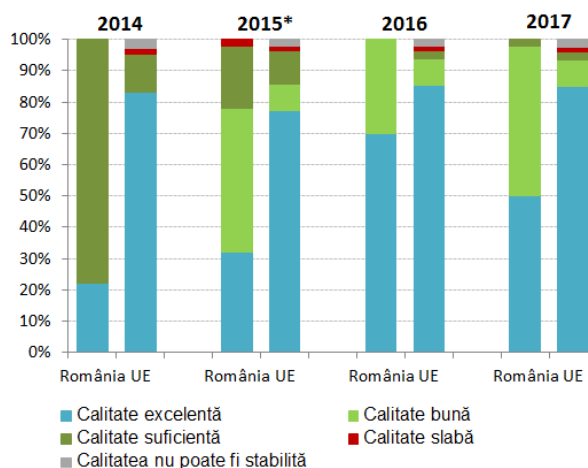
vulnerabile la nitrați și au modificat unele măsuri din programul național de acțiune, îmbunătățindu-le semnificativ.

Directiva privind apa potabilă

În ceea ce privește apa potabilă, nu sunt disponibile date noi de la ultima EIR (2017), care indica faptul că 99,44 % din toate analizele de apă potabilă (2013) au fost conforme cu Directiva privind apa potabilă⁶⁷. O parte semnificativă a populației (57 %)⁶⁸ nu este conectată la sistemele publice de alimentare cu apă. România consideră că această rată insuficientă de conectare, deficitul de apă și resursele insuficiente de apă de calitate reprezintă o prioritate pentru finanțarea UE.

Directiva privind apa pentru scăldat

Figura 18: Calitatea apei pentru scăldat 2014-2017⁶⁹

*Categorია „bună” a fost introdusă prin raportul din 2015 privind calitatea apei

Figura 18 indică faptul că în 2017, din 50 de ape pentru scăldat din România, 50 % aveau o calitate excelentă, 48 % aveau o calitate bună și 2 % aveau o calitate suficientă⁷⁰. În 2016, toate apele pentru scăldat aveau o calitate excelentă (70 %) sau o calitate bună (30 %). Informațiile detaliate privind apele pentru scăldat din România sunt disponibile datorită unui portal web național⁷¹ și unui sistem de vizualizare de hărți interactive

⁶⁶ AEM, [Tabloul indicatorilor WISE](#).

⁶⁷ Comisia Europeană, [Raport de sinteză al Comisiei privind calitatea apei potabile în Uniune](#), care analizează rapoartele statelor membre pentru perioada 2011-2013, prevăzute în temeiul dispozițiilor articolului 13 alineatul (5) din [Directiva 98/83/CE](#); [COM\(2016\)666](#) și rapoartele de țară aferente.

⁶⁸ Comisia Europeană, [Evaluarea impactului SWD\(2017\) 449 final din 1.2.2018](#) care însoțește documentul [Propunere privind apa potabilă \(reformare\) COM\(2017\) 753 final](#)

⁶⁹ Agenția Europeană de Mediu, 2018. [Calitatea apei pentru scăldat la nivel european în 2017](#), p. 21.

⁷⁰ Agenția Europeană de Mediu, 2017. [Calitatea apei pentru scăldat la nivel european în 2016](#), p. 17.

⁷¹ [Portalul web național privind apele pentru scăldat din România](#).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

creat de Agenția Europeană de Mediu, care se găsește pe site-ul acesteia⁷².

Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale

România face eforturi pentru a pune în aplicare Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale și a rămas în urma altor state membre. Conform celor mai recente rapoarte, doar 2,5 % din sarcina apei reziduale din România s-a colectat (8 aglomerări) în conformitate cu directiva, iar 6 aglomerări au îndeplinit condițiile pentru tratare secundară și doar 1 aglomerare a îndeplinit condițiile pentru o tratare mai riguroasă.

Conform Tratatului de aderare, termenul final pentru asigurarea de către România a conformării cu directiva este 31 decembrie 2018. Având în vedere ratele de conformare foarte mici, Comisia a decis să inițieze o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva României, în baza termenelor intermediare 2013 și 2015 stabilite în Tratatul de aderare în ceea ce privește respectarea cerințelor de colectare și de tratare pentru aglomerările care depășesc 10 000 locuitori echivalenți.

Investiția necesară pentru a asigura colectarea și tratarea corespunzătoare a apelor reziduale din aglomerările rămase este estimată la 12 miliarde EUR⁷³. Aceasta cifră este în continuare mare, în pofida numărului semnificativ de proiecte finanțate de UE⁷⁴. Alte studii aflate în desfășurare indică nevoi de investiții și mai mari. Conform celui mai recent raport⁷⁵, se estimează că ultimele proiecte vor fi finalizate până în 2027-2030, cu mult peste termenele finale din 2015 și 2018, stabilite în Tratatul de aderare al României. România trebuie să finalizeze cât mai curând posibil proiectele pentru aglomerări care încalcă obligațiile prevăzute în directivă.

Pentru a se conforma obligațiilor, România trebuie să îmbunătățească metodologia de stabilire a priorităților în ceea ce privește proiectele privind apa propuse pentru finanțare UE și să accelereze pregătirea și punerea în aplicare a acestora. În plus, veniturile generate de companiile de apă ar trebui să asigure sustenabilitatea infrastructurii nou construite.

⁷² AEM, [Starea apelor pentru scăldat](#).

⁷³ Comisia Europeană, Al nouălea raport cu privire la stadiul punerii în aplicare și programele de punere în aplicare prevăzute de Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale ([COM\(2017\) 749](#)) și Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește raportul ([SWD\(2017\) 445](#)).

⁷⁴ 29 de proiecte de preaderare ISPA (1,1 miliarde EUR) și 97 de proiecte POS Mediu 2007-2013 (3,2 miliarde EUR).

⁷⁵ Comisia Europeană, Al nouălea raport cu privire la stadiul punerii în aplicare și programele de punere în aplicare prevăzute de Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale ([COM\(2017\) 749](#)) și Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește raportul ([SWD\(2017\) 445](#)).

Directiva privind inundațiile

Directiva privind inundațiile a stabilit un cadru pentru evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații, vizând reducerea consecințelor negative asociate inundațiilor semnificative.

România a adoptat și raportat prima generație de planuri de gestionare a riscului de inundații în temeiul directivei, iar Comisia Europeană a efectuat o evaluare.

Evaluarea Comisiei a constatat că au fost depuse eforturi mari cu rezultate pozitive în stabilirea obiectivelor și elaborarea unor măsuri axate pe prevenire, protecție și pregătire. De asemenea, evaluarea a indicat că, la fel ca în cazul altor state membre, planurile de gestionare a riscului de inundații ale României cuprind măsuri care nu au legătură cu obiectivele (se clarifică inclusiv dacă măsurile planificate sunt suficiente pentru a îndeplini obiectivele) și o estimare cât mai completă a costurilor măsurilor cu identificarea surselor specifice de finanțare. În plus, pot fi aduse și alte îmbunătățiri la integrarea etapelor succesive ale ciclului de gestionare a riscului de inundații în planul de gestionare a riscului de inundații.

Acțiuni prioritare în 2019

- Consolidarea monitorizării apelor de suprafață prin acoperirea tuturor elementelor de calitate relevante din toate categoriile de apă, inclusiv elementele de calitate hidromorfologice, și îmbunătățirea monitorizării cantitative și chimice a apelor subterane;
- Asigurarea unor evaluări și justificări temeinice, conform cerințelor Directivei-cadru privind apa [articolul 4 alineatul (7)], ale proiectelor care pot afecta starea corpurilor de apă;
- Îmbunătățirea aplicării cerințelor prevăzute în Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale în ceea ce privește cerința de tratare mai riguroasă a apelor reziduale pentru evacuarea în zone sensibile și asigurarea unor investiții care să faciliteze tratarea corespunzătoare a apelor reziduale din orașele mari;
- Intensificarea eforturilor pentru a asigura aplicarea Directivei privind tratarea apelor urbane reziduale, în special prin stabilirea unui plan de aplicare realist și eficient care să acopere următorii ani, inclusiv sursele de finanțare preconizate;
- Luarea de măsuri pentru îmbunătățirea integrării etapelor succesive ale ciclului de gestionare a riscului de inundații în planul de gestionare a riscului de inundații.

Produsele chimice

Uniunea Europeană urmărește să se asigure că, până în 2020, produsele chimice vor fi produse și utilizate astfel încât să se reducă la minimum orice efect negativ semnificativ asupra sănătății umane și a mediului. Este în curs de elaborare o strategie a UE pentru un mediu netoxic, care favorizează inovarea și dezvoltarea în materie de substitute sustenabile, inclusiv opțiunile nechimice.

Legislația UE în materie de produse chimice⁷⁶ asigură protecția primară pentru sănătatea umană și pentru mediu. Aceasta asigură și stabilitate și previzibilitate pentru întreprinderile care activează pe piața internă.

În 2016, Agenția Europeană pentru Produse Chimice (ECHA) a publicat un raport privind funcționarea Regulamentului REACH și a Regulamentului CLP⁷⁷, care indica faptul că activitățile de asigurare a respectării legii sunt într-o continuă evoluție. Statele membre au o relație de strânsă cooperare în cadrul Forumului pentru schimbul de informații privind aplicarea⁷⁸. Această cooperare a demonstrat eficacitatea activităților de asigurare a respectării legii, în special în cazul obligațiilor de înregistrare și al fișelor cu date de securitate, în care gradul de neconformare este încă relativ ridicat.

Deși s-au înregistrat progrese, activitățile de asigurare a respectării legii, inclusiv controalele privind produsele importate, ar putea fi îmbunătățite și armonizate într-o măsură mai mare pe întreg teritoriul UE. Respectarea legislației rămâne la un nivel scăzut în unele statele membre, în special în cazul controalelor privind importurile și obligațiile operatorilor din lanțul de aprovizionare. Majoritatea țărilor UE dețin un sistem de asigurare a respectării legii cu arhitectură complexă, iar proiectele în domeniu evidențiază diferențe în ceea ce privește gradul de conformare al diverselor state membre.

Un studiu efectuat de Comisie în 2015 a subliniat deja importanța unei supravegheri armonizate a pieței, precum și importanța unei aplicări armonizate a Regulamentului REACH la nivelul statelor membre,

considerându-se că acesta este factorul critic de succes în funcționarea unei piețe unice armonizate⁷⁹.

În martie 2018, Comisia a publicat o evaluare a Regulamentului REACH⁸⁰. Evaluarea concluzionează că REACH își atinge obiectivele propuse, dar că se înregistrează progrese mai lente decât se anticipa. În plus, dosarele de înregistrare sunt adesea incomplete. Evaluarea subliniază necesitatea de a spori gradul de respectare a legii de către toți operatorii implicați, printre care se numără solicitanții înregistrării, utilizatorii din aval și, în special, importatorii, în vederea asigurării unor condiții de concurență echitabile, a îndeplinirii obiectivelor REACH și a asigurării consecvenței cu acțiunile prevăzute pentru îmbunătățirea conformării cu legislația de mediu și a guvernantei de mediu. În acest sens, s-a considerat important ca raportările statelor membre privind activitățile de asigurare a respectării legii să fie consecvente.

Autoritățile competente în materie de REACH din România sunt următoarele:

- Ministerul Mediului, în calitate de autoritate de coordonare;
- Agenția Națională pentru Protecția Mediului, pentru punerea în aplicare a Regulamentului REACH;
- Garda Națională de Mediu, pentru asigurarea respectării Regulamentului REACH.

Orașe mai durabile

Politicile UE privind mediul urban încurajează orașele să pună în aplicare politici pentru o planificare și proiectare urbană durabilă. Acestea ar trebui să includă abordări inovatoare pentru transportul public și mobilitatea din sectorul urban, clădiri durabile, eficiență energetică și conservarea biodiversității urbane.

Se estimează că populația care locuiește în zonele urbane din Europa va crește, depășind cu puțin procentul de 80 % până în 2050⁸¹. Zonele urbane reprezintă provocări specifice pentru mediu și sănătatea umană, dar acestea oferă și oportunități pentru utilizarea resurselor într-un mod mai eficient. Uniunea Europeană încurajează orașele să devină mai verzi prin inițiative precum premiul Capitala europeană verde⁸², premiul Frunza verde europeană⁸³ și Instrumentul „Orașul verde”⁸⁴.

⁷⁶ În special pentru produsele chimice: REACH (JO L 396, 30.12.2006, p. 1); pentru clasificare, etichetare și ambalare, Regulamentul CLP (JO L 252, 31.12.2006, p. 1), împreună cu legislația privind produsele biocide și produsele fitosanitare.

⁷⁷ Agenția Europeană pentru Produse Chimice, [Raportul din 2016 privind funcționarea REACH și a CLP](#).

⁷⁸ ECHA, pe baza proiectelor [REF-1](#), [REF-2](#) și [REF-3](#).

⁷⁹ Comisia Europeană. (2015). Monitorizarea efectelor REACH asupra inovării, a competitivității și a IMM-urilor. Bruxelles: Comisia Europeană.

⁸⁰ [COM\(2018\) 116](#).

⁸¹ Comisia Europeană, Eurostat, [Europa Urbană](#), 2016, p. 9.

⁸² Comisia Europeană, [Capitala europeană verde](#).

⁸³ Comisia Europeană, [Premiul Frunza verde europeană](#).

⁸⁴ Comisia Europeană, [Instrumentul „Orașul verde”](#).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

Finanțarea orașelor mai verzi

România s-a angajat să asigure că cel puțin 5 % din alocarea națională a Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) va fi dedicată dezvoltării urbane durabile⁸⁵.

Ca parte a inițiativelor din cadrul rețelei de dezvoltare urbană, FEDR susține acțiunile urbane inovatoare (AUI) ca modalitate de testare a unor soluții noi și nedemonstrate de abordare a provocărilor urbane. În bugetul FEDR, 372 de milioane EUR în total sunt alocate acțiunilor urbane inovatoare pentru perioada 2014-2020. România nu participă la programul AUI.

Participarea la rețelele și inițiativele urbane ale UE

În general, autoritățile române se implică în inițiativele UE privind protecția mediului și schimbările climatice.

Și orașele din România se implică în inițiative precum Eurocities și Convenția primarilor. În iunie 2018, 85 de orașe din România erau înscrise în Convenția primarilor.

Oradea, un oraș din vestul României, a fost unul dintre cele șapte orașe care au candidat pentru premiul Capitala europeană verde 2018.

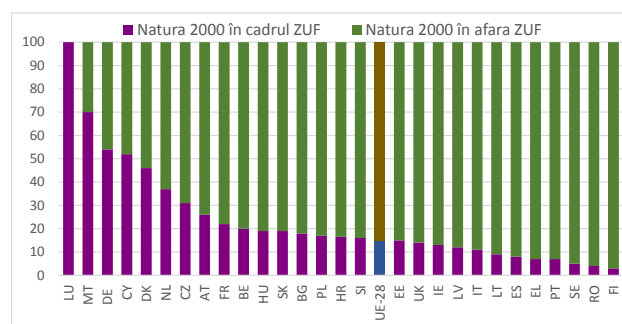

Aceste inițiative și rețele sunt bine-venite și încurajate, deoarece pot contribui la realizarea unui mediu urban mai bun. Locuitorii orașelor din România privesc zonele unde trăiesc dintr-o perspectivă din ce în ce mai pozitivă. Însă, în 2017, 21 % dintre aceștia au considerat că zona în care locuiesc este afectată de poluare, infracțiuni sau alte probleme de mediu (media UE-28: 20 %)⁸⁶.

Natura și orașele

Aproximativ 3 % din rețeaua Natura 2000 din România se află în zone urbane funcționale⁸⁷, cu puțin peste media UE care este de 15 % (a se vedea figura 19).

Figura 19: Măsura în care rețeaua Natura 2000 se intersectează cu zonele urbane funcționale (ZUF)⁸⁸

În jur de 8 municipalități sunt implicate în inițiativa URBACT pentru susținerea dezvoltării urbane durabile, prin intermediul a 28 de rețele tematice diferite⁸⁹.

Extinderea urbană

În 2009, România a avut una dintre cele mai scăzute rate de expansiune urbană, de 0,78 UPU/m², comparativ cu media europeană (UE-28+SEE-4) care este de 1,64 UPU/m², înregistrând o creștere de 6,84 % din 2006 până în 2009⁹⁰.

Congestia traficului și mobilitatea urbană

Numărul total al vehiculelor rutiere din România a crescut, ajungând la 6,5 milioane în 2018.

Strategia națională a României privind schimbările climatice pentru perioada 2016-2020 include, printre obiectivele sale strategice, „protejarea și extinderea zonelor naturale de agrement din orașe și din jurul lor”. Strategia națională de dezvoltare teritorială 2035 include o măsură vizând dezvoltarea de spații verzi în zonele urbane și de centuri verzi în jurul marilor orașe. Strategia menționează nevoia de a iniția un proces de planificare și de dezvoltare a unor rețele de spații verzi în zonele urbane. De asemenea, aceasta menționează că, pentru crearea unor centuri verzi, va fi necesară (i) includerea lor în documentele de planificare și (ii) utilizarea legislației și a stimulentele fiscale pentru a transpune inițiativa centurilor verzi în realitate. Nu este clar în ce măsură a progresat punerea în aplicare a acestor măsuri.

⁸⁵ Guvernul României, [Acordul de parteneriat 2014-2020](#), 2014, p. 434.

⁸⁶ Comisia Europeană, Eurostat, [Poluare, mizerie sau alte probleme de mediu în funcție de gradul de urbanizare](#).

⁸⁷ Comisia Europeană, [Definiția zonelor urbane funcționale](#).

⁸⁸ Comisia Europeană, [Al șaptelea raport privind coeziunea economică, socială și teritorială](#), 2017, p. 121.

⁸⁹ URBACT, [Rețele asociate în funcție de țară](#).

⁹⁰ Unitățile de permeație urbană măsoară dimensiunea spațiului construit, precum și gradul său de dispersare pe întreaga regiune.

⁹¹ AEM, [Extinderea urbană în Europa, anexa I](#), 2014, p. 4-5.

Partea II Cadru favorabil: instrumente de punere în aplicare

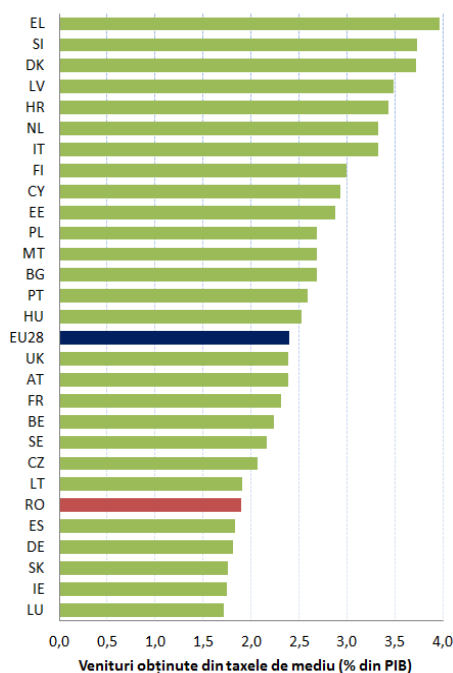
4. Impozitarea ecologică, achizițiile publice verzi, finanțările și investițiile de mediu

Impozitarea ecologică și subvențiile dăunătoare mediului

Stimulentele financiare, fiscalitatea și alte instrumente economice reprezintă modalități eficiente și eficace pentru atingerea obiectivelor politicilor de mediu, iar planul de acțiune pentru economia circulară încurajează utilizarea lor. Subvențiile dăunătoare mediului sunt monitorizate în contextul semestrului european și al procesului de guvernanță a uniunii energetice.

Veniturile obținute de România din taxele de mediu se mențin la un nivel apropiat de media UE. Taxele de mediu au reprezentat 1,9 % din PIB în 2017 (media UE-28: 2,4 %) (figura 20), iar taxele pe energie – 1,76 % din PIB (media UE: 1,84 %⁹²). În același an, veniturile obținute din taxele de mediu au reprezentat 7,39 % din totalul veniturilor din impozite și contribuții la asigurările sociale (media UE: 5,97 %).

Figura 20: Veniturile obținute din taxele de mediu ca % din PIB (2017)⁹³

⁹² Eurostat, [Veniturile obținute din taxele de mediu, 2018](#).

⁹³ Eurostat, [Veniturile obținute din taxele de mediu, 2018](#).

Structura fiscală a României face ca ponderea încasărilor la buget din impozitele pe veniturile salariale în totalul veniturilor fiscale să fie mai mică decât media UE. Încasărilor la buget obținute de România din impozitele pe veniturile salariale au fost de 38,8 % în 2016, iar sarcina fiscală implicită asupra muncii a fost de 28,8 %⁹⁴. Impozitele pe consum au rămas relativ mari (41,4 %, locul al cincilea în UE-28), ceea ce indică un potențial redus de transferare a fiscalității de la veniturile salariale la consum, în special în cazul taxelor de mediu.

Există câteva exemple de măsuri fiscale favorabile pentru mediul înconjurător, cum ar fi taxa pe ambalaje, una dintre cele mai importante taxe de mediu ale țării: toți operatorii economici sunt responsabili pentru toate deșeurile de ambalaje generate. Prin urmare, tot ei sunt responsabili pentru recuperarea deșeurilor⁹⁵.

În 2015, subvențiile pentru combustibili fosili erau printre cele mai ridicate din UE. În acel an, subvențiile după impozitare (care includ nu numai subvențiile pentru diferențele de prețuri, ci și externalitățile negative asociate cu utilizarea combustibililor fosili, cum ar fi poluarea atmosferică la nivel local, accelerarea schimbărilor climatice și congestiunea) s-au ridicat la 14 miliarde USD⁹⁶.

Începând cu anul 2005 s-au înregistrat progrese substanțiale în ceea ce privește reducerea „diferenței la motorină” (diferența de preț dintre motorină și benzină). În 2016, între cota de impozitare a benzinei și cea a motorinei exista o diferență de doar 7 %, în timp ce în 2005 aceasta era de 31 %⁹⁷. Accizele impuse pentru benzină și motorină în 2016 au rămas neschimbate față de cele din 2015 (2,04 RON pe litru pentru benzină și 1,90 RON pentru motorină⁹⁸).

În România sunt în vigoare anumite taxe pentru autovehiculele care generează emisii de CO₂⁹⁹. În

⁹⁴ Comisia Europeană, [Raport privind tendințele în materie de fiscalitate](#), 2017.

⁹⁵ Institutul pentru Politica Europeană de Mediu, Studii de caz privind reforma fiscală în domeniul mediului, [Taxa pe ambalaje în România](#).

⁹⁶ Parlamentul European și FMI, Subvențiile pentru combustibili fosili, 2017, p. 10-11.

⁹⁷ Agenția Europeană de Mediu, [Taxele de mediu și politicile de mediu ale UE](#), 2017, p. 27.

⁹⁸ Comisia Europeană, [Baza de date privind impozitele din Europa](#), 2018.

⁹⁹ ACEA, [Taxe pentru autovehiculele care generează emisii de CO₂ în Europa](#).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

mai 2017 s-a lansat un program de reînnoire a parcului auto, cu o durată de trei ani, care include bonusuri pentru casare și pentru achiziționarea de vehicule electrice, hibride și cu emisii de CO₂ mai mici de 98 g/km¹⁰⁰.

În 2016 au fost instituite stimulente menite să încurajeze cumpărătorii să aleagă autovehicule cu emisii reduse de CO₂. Acestea au vizat taxele anuale de circulație și subvențiile aferente, taxele rutiere, taxele de congestiune sau pentru zone cu emisii scăzute, precum și achiziționarea de vehicule mai nepoluante. Există și câteva stimulente legate de utilizarea preferențială a infrastructurilor publice¹⁰¹. Nivelurile de emisii ale vehiculelor noi achiziționate în România sunt în concordanță cu media UE, emisiile medii de CO₂ fiind de 122 de grame pe kilometru (media UE era de 118 grame în 2016¹⁰²).

Prezentul raport sugerează, de asemenea, că sistemul fiscal poate fi utilizat pentru a sprijini politica de mediu, generând totodată venituri. Ca exemplu concret, introducerea unei taxe pentru depozitele de deșeurile și creșterea treptată a acestora ar face ca deșeurile reciclabile să nu mai ajungă la groapa de gunoi (a se vedea capitolul 1 privind gestionarea deșeurilor), iar stimulentele fiscale pot contribui și la reducerea emisiilor (a se vedea capitolul 3 privind calitatea aerului).

Utilizarea combustibililor alternativi pentru autoturismele noi vândute în România a rămas la un nivel scăzut în ultimii ani. Cota procentuală a autoturismelor noi care utilizează combustibili alternativi a fost de 0,17 % în 2016, în scădere de la 0,44 % în 2013¹⁰³. Cele mai multe dintre acestea erau vehicule electrice. Începând din 2013 și până în prezent, în țară s-au vândut puține autovehicule cu gaz natural comprimat (GNC). Tratatul fiscal favorabil pentru autovehiculele de serviciu nu este un motiv de îngrijorare în România¹⁰⁴. Totuși, în 2018 a fost introdusă o măsură fiscală relevantă în legătură cu autovehiculele de serviciu: restituirea taxei pentru anumite tipuri de vehicule puțin poluante nu mai este disponibilă¹⁰⁵.

¹⁰⁰ Comisia Europeană, [Semestrul european: Raportul de țară din 2018](#), p. 17.

¹⁰¹ Agenția Europeană de Mediu, [Taxele și stimulentele potrivite influențează cu adevărat achizițiile de autovehicule noi](#), 18 mai 2018.

¹⁰² Agenția Europeană de Mediu, [Emisiile medii de CO₂ provenite de la autoturismele noi vândute în statele membre ale UE-28 plus Norvegia, Islanda și Elveția în 2016](#)

¹⁰³ Comisia Europeană, [Transporturile în Uniunea Europeană: tendințe și aspecte actuale](#), 2018, p. 27-28.

¹⁰⁴ Comisia Europeană, [Taxarea autovehiculelor comerciale în Belgia](#), 2017, p. 3.

¹⁰⁵ FleetEurope, [Schimbări majore în taxarea autovehiculelor de serviciu în Europa](#).

Achizițiile publice verzi

Politicile de achiziții publice verzi ale Uniunii Europene încurajează statele membre să ia măsuri suplimentare pentru aplicarea criteriilor aferente achizițiilor publice verzi la cel puțin 50 % dintre licitațiile publice. Comisia Europeană contribuie la o mai mare utilizare a achizițiilor publice ca instrument strategic de sprijinire a protecției mediului.

Puterea de cumpărare prin achiziții publice se ridică la aproximativ 1 800 de miliarde EUR în UE (aproximativ 14 % din PIB). O parte substanțială din această sumă ajunge în sectoare cu un impact major asupra mediului, cum ar fi construcțiile sau transporturile. Prin urmare, achizițiile publice verzi (APV) pot contribui la reducerea semnificativă a impactului negativ pe care îl au cheltuielile publice asupra mediului și pot ajuta la sprijinirea întreprinderilor inovatoare sustenabile. Comisia a propus anumite criterii pentru APV derulate în UE¹⁰⁶.

În aprilie 2016, România a adoptat o lege dedicată achizițiilor publice verzi și urmează să stabilească un set de criterii pentru achiziționarea unor categorii de produse și servicii verzi. Legea prevede: (i) un ghid care cuprinde criteriile minime privind protecția mediului pentru produse și servicii, (ii) caiete de sarcini standard și (iii) un plan de acțiune multianual privind achizițiile publice verzi la nivel național. Potrivit legii, ghidul va fi aprobat prin ordin comun al Ministerului Mediului și al Agenției Naționale pentru Achiziții Publice. În prezent, acest ordin se află în proces de consultare internă. În urma acestui proces, Ministerul Mediului va elabora planul de acțiune național privind achizițiile publice verzi, care va cuprinde ținte anuale specifice.

¹⁰⁶ În comunicarea intitulată „Achiziții publice pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu” [COM (2008) 400], Comisia a recomandat conceperea unui proces de stabilire a unor criterii comune pentru APV. Conceptul de bază al APV constă în utilizarea unor criterii de mediu clare, verificabile, justificabile și ambițioase pentru produse și servicii, bazate pe o abordare axată pe ciclul de viață și pe dovezi științifice.

Finanțările și investițiile de mediu

Normele europene privind fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) obligă statele membre să promoveze mediul și clima în cadrul strategiilor și al programelor lor de finanțare pentru coeziune economică, socială și teritorială, dezvoltare rurală și politică maritimă.

Atingerea durabilității implică mobilizarea de surse de finanțare publice și private¹⁰⁷. Utilizarea fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI)¹⁰⁸ este esențială pentru atingerea de către țări a obiectivelor de mediu și pentru integrarea acestora în alte domenii de politică. Și alte instrumente, cum ar fi programul Orizont 2020, programul LIFE¹⁰⁹ și Fondul european pentru investiții strategice (FEIS)¹¹⁰, pot sprijini punerea în aplicare și difuzarea bunelor practici.

Conform Eurobarometrului special nr. 468 din 2017 privind atitudinile cetățenilor UE față de mediu, 80 % dintre români se exprimă în favoarea unor investiții mai mari ale UE în protecția mediului (media UE-28 fiind de 85 %).

Fondurile structurale și de investiții europene 2014-2020

O bună utilizare a fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI¹¹¹) este esențială pentru atingerea obiectivelor de mediu și pentru integrarea acestora în alte domenii de politică. Și alte instrumente, cum ar fi programul Orizont 2020, programul LIFE¹¹² și FEIS¹¹³, pot sprijini punerea în aplicare și difuzarea celor mai bune practici.

Prin intermediul a opt programe naționale și regionale, României i s-au alocat 30,84 miliarde EUR din fondurile ESI pentru perioada 2014-2020. Aceasta înseamnă că, împreună cu contribuția sa națională de 5,63 miliarde EUR, România dispune de un buget total de 36,47 miliarde EUR pentru a investi în diferite domenii,

¹⁰⁷ A se vedea, de exemplu, [Planul de acțiune privind finanțarea creșterii durabile \[COM\(2018\) 97\]](#).

¹⁰⁸ Acestea sunt Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul de coeziune (FC), Fondul social european (FSE), Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM). FEDR, FC și FSE sunt denumite „fondurile politicii de coeziune”.

¹⁰⁹ Comisia Europeană, [programul LIFE](#).

¹¹⁰ Banca Europeană de Investiții, [Fondul european pentru investiții strategice](#), 2016.

¹¹¹ Fondurile ESI cuprind cinci fonduri – Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul de coeziune (FC), Fondul social european (FSE), Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM). FEDR, FC și FSE alcătuiesc împreună „fondurile politicii de coeziune”.

¹¹² Comisia Europeană, [Fișă informativă LIFE România](#), 2017.

¹¹³ Banca Europeană de Investiții, [Fondul european pentru investiții strategice](#), 2016.

cum ar fi crearea de locuri de muncă și creșterea economică, promovarea inovării, protecția mediului și sprijinirea incluziunii sociale¹¹⁴.

Acordul de parteneriat 2014-2020 (un plan strategic cu priorități de investiții care vizează fondurile ESI) reiterează necesitatea promovării unei infrastructuri verzi. Acordul menționează coridoarele ecologice, „podurile verzi” și ecoductele ca exemple de moduri în care pot fi reconectate zonele naturale fragmentate artificial. Alte fonduri provin din Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM), din programul Interreg V-A România-Ungaria (2014-2020) (a se vedea mai jos) și din granturile acordate de Norvegia și de Spațiul Economic European (SEE). Finanțarea din cadrul programului LIFE oferă, de asemenea, oportunități.

Politica de coeziune

România primește aproximativ 23 de miliarde EUR din surse ale UE ca finanțare totală pentru politica de coeziune¹¹⁵ pentru perioada 2014-2020, dintre care 453 de milioane EUR pentru cooperare teritorială europeană și 4,7 miliarde EUR din Fondul social european (FSE). Există patru programe finanțate din Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și din Fondul de coeziune și două programe finanțate din FSE, unul dintre ele fiind Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (YEI).

În total, 7,1 miliarde EUR sunt alocate investițiilor de mediu în cadrul politicii de coeziune (a se vedea figura 21). În perioada 2014-2020 nu există un program operațional separat pentru mediu, astfel cum a existat în perioada 2007-2013. Mediul înconjurător face însă parte, împreună cu transporturile și energia, din Programul Operațional Infrastructură Mare și, într-o mai mică măsură, din Programul Operațional Regional, gestionate de Ministerul Fondurilor Europene și de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

În perioada 2014-2020, 7,1 miliarde EUR sunt alocate pentru cheltuieli de mediu în cadrul politicii de coeziune: OT4: Trecerea la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon – 2,9 miliarde EUR; OT5: Adaptarea la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor – 479 de milioane EUR; și OT6: Protecția mediului și utilizarea eficientă a resurselor – 3,7 miliarde EUR. Comparativ cu perioada 2007-2013, alocarea generală pentru România este puțin mai mare, dar alocarea pentru mediu este mai mică în noua perioadă. În perioada 2014-2020, astfel cum s-a menționat mai sus, mediul face

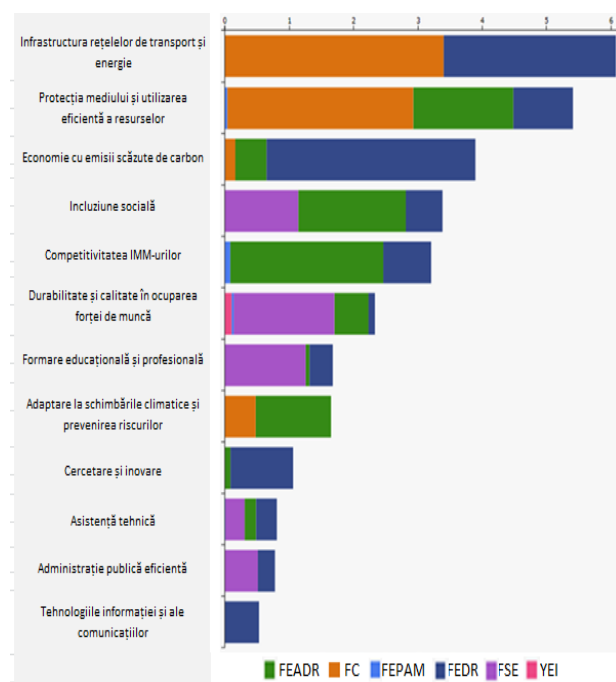
¹¹⁴ Comisia Europeană, [Fondurile structurale și de investiții europene \(Fișă de țară: România\)](#), 2017.

¹¹⁵ Fondul de coeziune, Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și YEI.

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

parte din Programul Operațional Infrastructură Mare și din Programul Operațional Regional.

Figura 21: Fondurile ESI 2014-2020: Alocarea fondurilor UE pe teme, România (miliarde EUR)¹¹⁶

Prioritățile investiționale declarate pentru perioada 2014-2020 vizează sprijinirea României în ceea ce privește îmbunătățirea calității mediului și promovarea utilizării durabile a resurselor sale naturale. Principalele sectoare vizate de aceste investiții sunt: (i) gestionarea deșeurilor, (ii) alimentarea cu apă și epurarea apelor uzate, (iii) biodiversitatea și protecția naturii și (iv) prevenirea și gestionarea riscurilor.

România își propune să soluționeze deficiențele existente în ceea ce privește punerea în aplicare a măsurilor de protecție a mediului și prin programele operaționale de investiții derulate cu fonduri ESI.

Dezvoltarea rurală

În cadrul programului național de dezvoltare rurală, fondurile FEADR se ridică la 3,522 de miliarde EUR – 40 % din bugetul total alocat măsurilor de protecție a mediului, însă măsurilor de agromediu li se alocă doar 11 %. Programul de Dezvoltare Rurală (PDR) are o logică de intervenție solidă, care face ca acest program să contribuie și la punerea în aplicare a legislației de mediu. În 2018, România a introdus noi submăsurii în cadrul angajamentelor de agromediu, care vizează protejarea următoarelor terenuri: (i) terenurile agricole care reprezintă principalele zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila Pomarina*), (ii) refugiile ecologice ale speciilor comune de păsări pe terenurile arabile și (iii)

terenurile agricole care constituie zone de protecție importante pentru dropie (*Otis Tarda*).

În ceea ce privește integrarea preocupărilor legate de mediu în cadrul politicii agricole comune (PAC), cele două domenii-cheie pentru România (la fel ca în cazul tuturor statelor membre) sunt: (i) utilizarea fondurilor de dezvoltare rurală pentru gestionarea ecologică a terenurilor și pentru alte măsuri de protecție a mediului, evitând totodată finanțarea de măsuri care ar putea dăuna mediului și (ii) asigurarea punerii în aplicare cu eficacitate a primului pilon al PAC în ceea ce privește ecocondiționalitatea și „înverzirea” din cadrul primului pilon.

Bugetul pentru plăți directe al României este de 8,949 miliarde EUR¹¹⁷, din care un procent de 30 % (2,740 miliarde EUR) este alocat practicilor de înverzire care contribuie la protecția mediului. Dacă România și-ar stabili obiective ambițioase legate de „înverzirea” din cadrul primului pilon, acest lucru ar contribui în mod clar la îmbunătățirea stării mediului în acele zone ale țării care nu sunt cuprinse în programele de dezvoltare rurală, inclusiv în zonele utilizate intensiv. După caz, România ar putea revizui punerea în aplicare a măsurilor de „înverzire” din cadrul primului pilon.

Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime

Dintre cele 224 de milioane EUR disponibile pentru perioada 2014-2020, peste 168 de milioane EUR sunt alocate Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM). În ceea ce privește mediul, prioritățile programului operațional românesc în domeniul pescuitului sunt: (i) promovarea pescuitului durabil din punctul de vedere al mediului, eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere (17,8 milioane EUR) și (ii) stimularea acvaculturii durabile din punctul de vedere al mediului, eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere (112,3 milioane EUR).

Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE)

MIE este un instrument-cheie de finanțare al UE, creat special pentru a direcționa investițiile către transporturile, energia și infrastructura digitală europeană, în vederea eliminării lacunelor și a blocajelor identificate și a promovării sustenabilității.

La sfârșitul anului 2017, România semnase acorduri în valoare de 1,2 miliarde EUR pentru proiecte din cadrul MIE¹¹⁸.

¹¹⁷ Conform [Regulamentului delegat \(UE\) nr. 994/2014 al Comisiei din 13 mai 2014](#).

¹¹⁸ Comisia Europeană, [Semestrul european: Raportul de țară privind România](#), 2018, p. 14.

¹¹⁶ Comisia Europeană, [Fondurile structurale și de investiții: Date pe țări](#).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

Orizont 2020

România a beneficiat de finanțare prin programul Orizont 2020 de la începutul acestuia în 2014. Până în ianuarie 2019, 343 de participanți au primit suma maximă de 55,5 milioane EUR pentru proiecte depuse în baza acelor programe de lucru din componenta „Provocări societale” care vizează probleme de mediu^{119 120}.

Pe lângă programele de lucru menționate, cheltuielile în materie de climă și biodiversitate sunt prezente în întregul program Orizont 2020. În România, proiectele acceptate pentru finanțare în toate programele de lucru Orizont 2020 până în decembrie 2018 însumau 44 de milioane EUR pentru combaterea schimbărilor climatice (32,5 % din totalul contribuției Orizont 2020 pentru această țară) și 6 milioane EUR pentru acțiuni legate de biodiversitate (4,7 % din contribuția Orizont 2020 pentru această țară)¹²¹.

Programul LIFE

De la lansarea sa în 1992, programul LIFE a finanțat 68 de proiecte în România. Dintre acestea, 22 s-au axat pe inovarea în domeniul mediului, 42 pe conservarea naturii și trei pe informare și comunicare. În cadrul noului program LIFE, UE cofinanțează în România un proiect de consolidare a capacităților. Acest proiect vizează îmbunătățirea capacității de sprijinire a potențialilor solicitanți din România care depun proiecte LIFE și creșterea numărului de solicitări aprobate dintre cele depuse în cadrul programului LIFE.

În perioada 2014-2017, UE a alocat proiectelor românești 3,5 milioane EUR¹²². Proiectul LIFE „Connect Carpathians”¹²³ – Îmbunătățirea conectivității populațiilor de urs și lup cu ajutorul unei rețele regionale de situri NATURA 2000 în România” se desfășoară până în 2019. Proiectul, care se derulează în perioada septembrie 2013 - februarie 2019, își propune crearea unui coridor ecologic care să unească siturile Natura 2000 din vestul României, astfel încât urșii și lupii să se poată deplasa între cele două zone. Acesta va spori conectivitatea funcțională, de exemplu prin: creșterea capacității agenților responsabili și a administratorilor siturilor

¹¹⁹ Comisia Europeană, [calcul propriu bazate pe CORDA \(Depozitul de date comune de cercetare\)](#). Valoarea maximă a grantului este suma maximă pe care Comisia decide să o acorde printr-un grant. De obicei, aceasta corespunde grantului solicitat, dar poate fi mai mică.

¹²⁰ Acestea sunt: (ii) securitate alimentară, agricultură și silvicultură durabile, cercetare marină, maritimă și fluvială și bioeconomie, (iii) surse de energie sigure, ecologice și eficiente, (iv) transporturi inteligente, ecologice și integrate și (v) combaterea schimbărilor climatice, mediu, utilizarea eficientă a resurselor și materiile prime.

¹²¹ Comisia Europeană, [calcul propriu bazate pe CORDA \(Depozitul de date comune de cercetare\)](#).

¹²² Serviciile Comisiei, pe baza datelor furnizate de EASME.

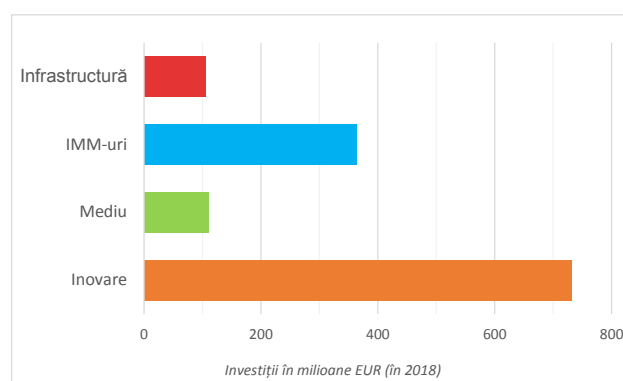
¹²³ [Proiectul LIFE „Connect Carpathians”](#)

Natura 2000 de a conserva la scară peisajul, implicarea factorilor interesați locali în gestionarea conectivității, asigurarea terenurilor necesare pentru crearea coridoarelor de legătură și gestionarea coridoarelor pentru a crea un peisaj permeabil pentru carnivore.

Banca Europeană de Investiții

În perioada 2013-2017, împrumuturile acordate României de către BEI s-au ridicat la aproape 10,4 miliarde EUR¹²⁴. Numai în 2018, grupul BEI (Banca Europeană de Investiții și Fondul european de investiții) a investit 1,31 miliarde EUR în economia românească. Din acestea, 110,2 milioane EUR (8 %) au fost alocate mediului.

Figura 22: Împrumuturile BEI pentru România în 2018¹²⁵

Fondul european pentru investiții strategice (FEIS)

FEIS este o inițiativă care ajută la eliminarea deficitului actual de investiții din UE. În ianuarie 2019, FEIS a mobilizat peste 652 de milioane EUR în România, o sumă menită să determine investiții suplimentare în valoare de 2,7 miliarde EUR¹²⁶.

BEI acordă un împrumut FEIS în valoare de 7,5 milioane EUR societății GreenFiber International SA, un producător de fibre din polietilenă tereftalată (PET) reciclată care se utilizează pentru producerea de mobilier, automobile și îmbrăcăminte, precum și în construcții. Acest proiect din cadrul economiei circulare va contribui la crearea a 280 de locuri de muncă cu normă întreagă și va avea ca rezultat creșterea cantității de deșeuri colectate și prelucrate în România cu peste 50 000 de tone pe an.

Finanțarea națională pentru mediu

În 2016, România a cheltuit 1,064 miliarde EUR pentru protecția mediului, cu 33,4 % mai puțin decât în 2015¹²⁷. O cotă de 47,4 % din aceste plăți au fost alocate activităților de gestionare a deșeurilor (procentajul mediu anual al cheltuielilor de mediu alocate gestionării

¹²⁴ BEI, [România și BEI](#), 2018.

¹²⁵ BEI, [România și BEI](#), 2018.

¹²⁶ Banca Europeană de Investiții, [Harta proiectului FEIS](#).

¹²⁷ Eurostat, [Cheltuieli publice generale pe funcții](#), 2018.

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

deșeurilor în UE este de 49,7 %). Aproximativ 233 de milioane EUR au fost alocate gestionării apelor uzate (21,9 % din total), iar 294 de milioane EUR – pentru reducerea poluării (27,6 % din total). Aproximativ 0,6 % din cheltuielile de mediu au fost alocate protecției biodiversității și a peisajului (5,9 milioane EUR). În perioada 2012-2016, finanțarea publică generală pentru protecția mediului a fost de 6 120 de miliarde EUR¹²⁸.

După cum s-a mai menționat pe parcursul raportului, una dintre provocările cu care se confruntă România este aceea de a se asigura că fondurile alocate mediului rămân la un nivel adecvat. Deficitele de finanțare existente în domenii precum gestionarea deșeurilor, infrastructura verde sau biodiversitatea întârzie punerea în aplicare corectă a legislației și a politicilor UE în materie de mediu. Prin urmare, asigurarea resurselor financiare necesare pentru remedierea deficiențelor de punere în aplicare ar trebui să fie considerată o prioritate națională.

Acțiuni prioritare în 2019

- Mobilizarea de investiții, inclusiv prin intermediul fondurilor UE, pentru: prevenirea deșeurilor, încurajarea colectării separate și a reciclării, reducerea poluării aerului, promovarea gestionării durabile a apei, protejarea biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi;
- Asigurarea unei mai bune pregătiri, gestionări și prioritizări a proiectelor în vederea creșterii eficacității utilizării fondurilor UE și a gradului de absorbție a acestora;
- Asigurarea faptului că programul de dezvoltare rurală și măsurile de înverzire sporesc biodiversitatea și contribuie la obținerea unui stadiu de conservare corespunzător al habitatelor și al speciilor.

¹²⁸ Eurostat, [Cheltuieli publice generale pe funcții](#), 2018.

5. Consolidarea guvernantei în domeniul mediului

Informațiile, participarea publicului și accesul la justiție

Cetățenii pot proteja mediul cu mai mare eficacitate dacă se pot baza pe cei trei „piloni” ai Convenției de la Aarhus: (i) accesul la informații; (ii) participarea publicului la luarea deciziilor și (iii) accesul la justiție în probleme de mediu.

Este extrem de important pentru autoritățile publice, pentru publicul larg și pentru mediul de afaceri ca informațiile referitoare la mediu să fie comunicate în mod eficient și eficace¹²⁹. Participarea publicului ajută autoritățile să ia decizii care țin seama de îngrijorările exprimate de acesta. Accesul la justiție reprezintă un set de garanții care permite cetățenilor și ONG-urilor să apeleze la instanțele naționale pentru a proteja mediul¹³⁰. Printre aceste garanții se numără și dreptul de a introduce acțiuni în contestare („calitatea procesuală activă”)¹³¹.

Informațiile despre mediu

România are un portal național dedicat mediului, găzduit de Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM¹³²). Acest portal acoperă toate domeniile relevante și este o resursă bună pentru documentare juridică. Geoportalul INSPIRE este un site separat care conține date referitoare la unele domenii, alte date putând fi găsite pe portalul național de date deschise. Nu există nicio legătură între portalul INSPIRE și portalul de mediu. Portalul ANPM dispune de un serviciu de vizualizare, dar în prezent oferă puține informații referitoare la datele de monitorizare sau la seturile de date istorice. În ansamblu, site-ul pare să evolueze permanent. Este bine structurat și ușor de navigat, opțiunea de căutare funcționează bine, iar informațiile disponibile, care acoperă numeroase domenii, sunt ușor de accesat. ANPM are un portal bun, care mai trebuie

¹²⁹ Convenția de la Aarhus, [Directiva 2003/4/CE](#) privind accesul la informațiile despre mediu și [Directiva 2007/2/CE](#) privind INSPIRE creează, împreună, un temei juridic pentru schimbul de informații despre mediu dintre autoritățile publice și publicul larg. Prezenta EIR se axează pe INSPIRE.

¹³⁰ Garanțiile sunt explicate în Comunicarea Comisiei privind accesul la justiție în probleme de mediu, JO L 275, 18.8.2017, și în Ghidul cetățeanului care o însoțește.

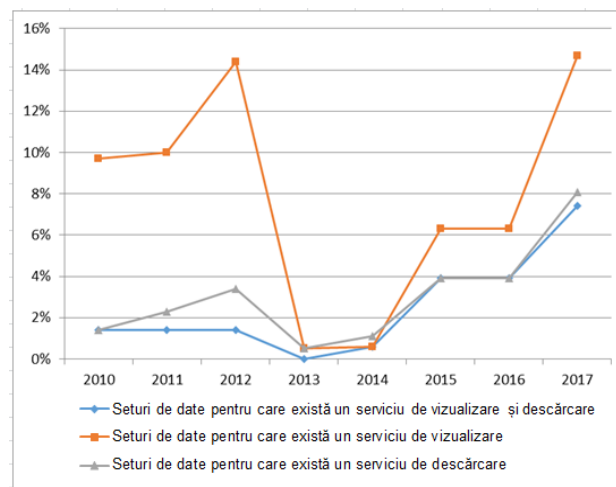
¹³¹ Prezenta EIR analizează cât de bine explică statele membre dreptul de acces la justiție al publicului, calitatea procesuală activă și obstacolele majore în calea formulării de acțiuni privind poluarea naturii și a aerului.

¹³² Agenția Națională pentru Protecția Mediului, [portalul național de mediu](#).

doar să includă date sectoriale specifice – în mod ideal incluzând metadatele și licențele adecvate.

Performanța României în ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei INSPIRE necesită îmbunătățiri. Accesibilitatea datelor spațiale prin serviciile de „vizualizare și descărcare” este nesatisfăcătoare. Performanța României a fost analizată pe baza raportului de punere în aplicare pe 2016¹³³ și a celor mai recente date de monitorizare din 2017¹³⁴. România a făcut progrese semnificative în ceea ce privește identificarea și documentarea datelor. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a face datele accesibile prin intermediul serviciilor relevante. De asemenea, România trebuie să depună eforturi suplimentare pentru a îmbunătăți condițiile de reutilizare a datelor și pentru a prioritiza seturile de date privind mediul în cadrul punerii în aplicare a legislației din domeniu. Ca mențiune specială în acest sens, trebuie să se acorde prioritate seturilor de date identificate drept seturi de date spațiale cu valoare mare¹³⁵.

Figura 23: Accesul la date spațiale prin intermediul serviciilor de vizualizare și descărcare în România (2017)

Participarea publicului

În România, participarea publicului este reglementată în principal în raport cu planurile, programele (Hotărârea Guvernului nr. 564/2006 și Hotărârea Guvernului nr. 1076/2004) și proiectele (Hotărârea Guvernului nr. 445/2009). Pentru toate investițiile noi din perioada 2017-2018, principalele reglementări aplicabile în România au fost Hotărârea Guvernului nr. 445/2009 și

¹³³ [Fisa de țară](#) INSPIRE RO din 2017.

¹³⁴ [Tabloul de bord de monitorizare](#) a INSPIRE.

¹³⁵ [Lista seturilor de date spațiale cu valoare mare](#).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

Ordinul de ministru nr. 135/2010, prin care se aprobă metodologia de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte publice și private. Pe lângă acestea, există și dispoziții sectoriale în domeniul protecției naturii.

Transpunerea Directivei EIM revizuite (Directiva 2014/52/UE) s-a încheiat în decembrie 2018¹³⁶. Noua lege privind EIM ar trebui să asigure posibilitatea publicului de a participa la procedura EIM înainte de acordarea avizului final pentru dezvoltare.

Totuși, există puține informații privind modul în care se desfășoară participarea publicului în practică și nu este clar dacă aceasta vizează politica de mediu în general sau doar domeniile de politică menționate mai sus.

Cifrele Eurobarometrului din 2017 arată că publicul din România este de acord într-o măsură relativ mare (78 % dintre respondenți) cu faptul că o persoană fizică poate avea un rol în protejarea mediului. Acest procentaj a scăzut în comparație cu 2014.

Accesul la justiție

Sunt necesare progrese semnificative în ceea ce privește informarea publicului larg cu privire la căile de atac eficiente de care dispun persoanele fizice și asociațiile de mediu, în conformitate cu legislația română și a Uniunii Europene, pentru a se adresa justiției în probleme de mediu. Site-ul oficial al Ministerului Justiției conține informații generale, nepersonalizate, privind accesul la justiție în problemele de mediu.

Potrivit articolului 5 din Legea-cadru privind protecția mediului – Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005¹³⁷, „Statul recunoaște oricărei persoane dreptul la un mediu sănătos și echilibrat ecologic, garantând în acest scop: [...] d) dreptul de a se adresa,

direct sau prin intermediul organizațiilor pentru protecția mediului, autorităților administrative și/sau judecătorești, după caz, în probleme de mediu, indiferent dacă s-a produs sau nu un prejudiciu; e) dreptul la despăgubire pentru prejudiciul suferit”. De aceste drepturi beneficiază atât persoanele fizice, cât și organizațiile. Este important de subliniat faptul că, în pofida acestor norme, în fața instanțelor din România sunt rareori formulate acțiuni legate de mediu. Cu toate acestea, pe rolul instanțelor românești au existat unele cauze importante în domeniul activităților nucleare și al activităților miniere.

Autorizația de mediu și alte decizii normative emise în cadrul procedurii de avizare, precum și avizele Natura 2000 emise pentru proiecte, pot fi contestate în instanță de către terți. Informațiile de mediu puse la dispoziția publicului nu sunt însă ușor de găsit pe site-urile agențiilor locale de protecție a mediului, deoarece în general structura acestor site-uri lasă de dorit, iar căutările sunt dificil de realizat. Se poate depune plângere în instanță în termen de 6 luni de la primirea răspunsului din partea autorității administrative sau de la data la care ar fi trebuit să se primească un răspuns.

În România, costurile constau în: (i) taxe judiciare, (ii) onorariul avocatului și (iii) onorariul expertului judiciar. Se aplică principiul conform căruia partea care pierde procesul are obligația să achite cheltuielile de judecată. Taxele judiciare sunt relativ mici și sunt reglementate prin lege¹³⁸. Articolul 90 din Codul de procedură civilă din România¹³⁹ facilitează accesul la justiție al publicului fie prin scutiri/reduceri/eșalonări/amânări pentru plata taxelor judiciare, fie prin numirea unui apărător din oficiu (un avocat numit de instanță) în cazul în care persoana nu ar putea să plătească suma necesară.

Acțiuni prioritare în 2019

- Îmbunătățirea accesului la date și servicii spațiale prin crearea unor legături mai puternice între site-ul central INSPIRE și portalurile regionale. Identificarea și documentarea tuturor seturilor de date spațiale necesare pentru punerea în aplicare a legislației de mediu¹⁴⁰ și asigurarea cel puțin a accesibilității „ca atare” a datelor și a documentației pentru alte autorități publice, precum și pentru cetățeni, prin intermediul serviciilor digitale prevăzute în Directiva INSPIRE;
- Îmbunătățirea cadrului juridic și/sau a aplicării sale în practică (de exemplu, prin crearea unei singure pagini web) pentru a facilita participarea generală a

¹³⁶ Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului a fost adoptată și publicată la 10.12.2018 în Jurnalul Oficial al României (Monitorul Oficial nr. 1043, Partea I).

¹³⁷ [Legea română privind protecția mediului](#)

¹³⁸ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013.

¹³⁹ Codul de Procedură Civilă republicat 2015. Legea nr. 134/2010 privind Codul de Procedură Civilă republicat.

¹⁴⁰ Comisia Europeană, [INSPIRE](#).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

publicului larg la punerea în aplicare a legislației UE care ar putea avea un impact negativ asupra mediului, în conformitate cu Convenția de la Aarhus;

- O mai bună informare a publicului cu privire la dreptul de a se adresa justiției, în special în ceea ce privește poluarea aerului și a naturii;
- Asigurarea calității procesuale active necesare pentru ca ONG-urile de mediu să poată formula acțiuni în justiție cu privire la cazurile de poluare a aerului și a naturii.

Asigurarea conformării

Asigurarea conformării cu legislația de mediu cuprinde toate activitățile întreprinse de autoritățile publice pentru a se asigura că industriile, fermierii și celelalte categorii își îndeplinesc obligațiile de a proteja apa, aerul și natura și de a gestiona deșeurile¹⁴¹. Aceasta presupune inclusiv măsuri de sprijin din partea autorităților, cum ar fi:

- (i) promovarea conformării¹⁴²;
- (ii) efectuarea de inspecții și alte controale, adică monitorizarea conformării¹⁴³ și
- (iii) luarea de măsuri pentru încetarea încălcărilor, impunerea de sancțiuni și obligarea la remedierea daunelor, adică asigurarea respectării legii¹⁴⁴.

Implicarea cetățenilor în activități științifice și plângerile formulate de aceștia ajută autoritățile să își concentreze mai bine eforturile, iar răspunderea pentru mediul înconjurător¹⁴⁵ asigură faptul că poluatorul plătește pentru repararea eventualelor daune.

Promovarea și monitorizarea conformării

Fermierilor li se pun la dispoziție informații online despre modalitățile prin care pot respecta obligațiilor privind nitrării și natura. Calitatea acestor informații este un indicator care arată cât de activ promovează autoritățile respectarea normelor în domenii cu deficiențe grave de punere în aplicare. Agenția de plăți pentru agricultură a României (Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură¹⁴⁶) publică ghiduri¹⁴⁷ și broșuri¹⁴⁸ cu informații

privind cerințele pe care trebuie să le îndeplinească fermierii pentru a primi plățile, inclusiv privind utilizarea îngrășămintelor și depozitarea gunoierului de grajd în conformitate cu Directiva privind nitrării și cu obligațiile legate de siturile Natura 2000.

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului a publicat un ghid privind utilizarea îngrășămintelor¹⁴⁹.

Instalațiile industriale majore pot constitui un risc grav de poluare. Autoritățile publice trebuie să dispună de planuri de inspecție a acestor instalații și să pună la dispoziția publicului rapoarte individuale de inspecție¹⁵⁰. Garda Națională de Mediu din România (GNM) a publicat un plan strategic pentru perioada 2014-2016¹⁵¹. Se pare că nu există informații comunicate de autorități cu privire la planurile operaționale de inspecție și se pare că nu au fost publicate rapoarte de inspecție individuale. Totuși, GNM publică rapoarte lunare de activitate cu informații privind numărul inspecțiilor efectuate, numărul avertismentelor emise și amenzi aplicate¹⁵².

Inițiativele științifice cetățenești și gestionarea plângerilor

Implicarea publicului larg în activități științifice cetățenești poate spori cunoștințele despre mediu și poate ajuta autoritățile în activitatea lor. România recunoaște valoarea adăugată a implicării publicului în monitorizarea conformării cu legislația de mediu. De exemplu, un instrument de identificare pe hartă¹⁵³ denumit „Inspectorul pădurii”, precum și o aplicație pentru dispozitive mobile dezvoltată de Ministerul Pădurilor asigură implicarea publicului în lupta împotriva exploatărilor forestiere ilegale.

În 2018, Garda Națională de Mediu a lansat INCOLAB – o aplicație pentru dispozitive mobile care le permite cetățenilor să raporteze către autoritățile competente acele cazuri care ar putea afecta habitatele sau speciile protejate dintr-o anumită zonă protejată (cum ar fi animale moarte, braconaj, plase distruse, tăieri de copaci, incendii și poluare)¹⁵⁴.

Disponibilitatea online a unor informații clare despre modalitatea de formulare a plângerilor arată cât de sensibile sunt autoritățile față de reclamațiile publicului. În România, Garda Națională de Mediu a creat o pagină

¹⁴¹ Conceptul este explicat în detaliu în Comunicarea intitulată „Acțiuni ale UE în vederea îmbunătățirii conformării cu legislația de mediu și a guvernării de mediu”, [COM\(2018\)10](#), precum și în Documentul de lucru al serviciilor Comisiei aferent, [SWD\(2018\)10](#).

¹⁴² Prezentă EIR se axează pe ajutorul acordat fermierilor în vederea conformării cu legislația privind natura și nitrării.

¹⁴³ Prezentă EIR se axează pe inspecțiile instalațiilor industriale importante.

¹⁴⁴ Prezentă EIR se axează pe disponibilitatea datelor privind asigurarea respectării legii și pe coordonarea între autorități în vederea combaterii infracțiunilor împotriva mediului.

¹⁴⁵ [Directiva 2004/35/CE](#) privind răspunderea pentru mediul înconjurător creează cadrul necesar în acest sens.

¹⁴⁶ [Agenția de plăți pentru agricultură a României](#).

¹⁴⁷ Agenția de plăți pentru agricultură a României, [ghiduri](#).

¹⁴⁸ Agenția de plăți pentru agricultură a României, [broșură](#).

¹⁴⁹ Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului, [ghid de utilizare a îngrășămintelor](#).

¹⁵⁰ Articolul 23 din [Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale](#).

¹⁵¹ Garda Națională de Mediu din România, [Planul strategic 2014-2016](#)

¹⁵² http://www.gnm.ro/sitenou/note_prim.php?id=2

¹⁵³ Ministerul Apelor și Pădurilor, [instrumentul de identificare pe hartă](#).

¹⁵⁴ Garda Națională de Mediu, [aplicația INCOLAB](#). Aplicația conține și harta a două zone protejate situate în zona de graniță a Dunării, precum și informații despre speciile care ar putea trăi acolo (nume, denumire științifică, o scurtă descriere și fotografii).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

web pentru plângeri scrise¹⁵⁵, cu informații privind legislația aplicabilă. Plângerile pot fi formulate online¹⁵⁶ sau prin telefon. Printre plângerile depuse se poate număra și sesizarea unui presupus eșec al unei administrații de mediu de a contracara perturbarea mediului din cauza unei instalații industriale sau de gestionare a deșeurilor, precum și a unui presupus eșec al unei autorități de mediu de a remedia pagubele produse unui sit Natura 2000. GNM publică statistici privind plângerile. Unele ONG-uri¹⁵⁷ oferă și instrumente prin care ajută cetățenii să depună plângeri legate de mediu.

Asigurarea respectării legii

În cazurile în care monitorizarea identifică probleme, există diverse răspunsuri care ar putea fi potrivite. Rapoartele de activitate ale GNM conțin câteva statistici privind avertismentele, amenzi și plângerile penale depuse la parchetul competent, însă nu sunt disponibile public informații structurate care să arate dacă s-au impus sancțiuni, dacă s-a obținut conformarea cu legislația după instituirea măsurilor subsecvente și dacă s-au luat măsuri de executare. De asemenea, lipsesc informațiile despre măsurile luate în urma încălcărilor ecocondiționalității în ceea ce privește nitrății și natura.

Combaterea deșeurilor, a infracțiunilor împotriva speciilor sălbatice și a altor infracțiuni de mediu este deosebit de dificilă. Este necesară o cooperare strânsă între inspectori, autoritățile vamale, poliție și procurori. Cooperarea GNM cu mai multe autorități relevante, printre care și jandarmeria, cu ONG-urile și cu universitățile se bazează pe memorandumuri de înțelegere și pe protocoale puse la dispoziția publicului¹⁵⁸.

Răspunderea pentru mediul înconjurător

Directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător (DRM) stabilește un cadru de prevenire și remediere a daunelor aduse mediului bazat pe principiul „poluatorul plătește”. EIR 2017 s-a axat pe strângerea de informații mai exacte despre daunele aduse mediului, pe garanțiile financiare și pe elaborarea de orientări. Comisia colectează în continuare dovezi privind progresele înregistrate.

Acțiuni prioritare în 2019

- O mai bună informare a publicului cu privire la promovarea conformării, monitorizarea acesteia și asigurarea respectării legii. Acest lucru ar trebui să implice, cel puțin, transmiterea de mai multe

informații online cu privire la planurile de inspecție și rapoartele referitoare la inspecțiile industriale. În mod similar, ar trebui să se publice informații cu privire la rezultatele acțiunilor de asigurare a respectării legii și cu privire la măsurile luate în urma detectării unor încălcări ale ecocondiționalității în ceea ce privește nitrății și natura;

- Îmbunătățirea garanțiilor financiare asociate obligațiilor de plată, îmbunătățirea orientărilor referitoare la DRM și publicarea de informații despre daunele aduse mediului.

Eficacitatea administrațiilor de mediu

Persoanele implicate în punerea în aplicare a legislației de mediu la nivel local, regional, național și la nivelul UE trebuie să aibă cunoștințele, instrumentele și capacitatea de a se asigura că legislația și guvernanta procesului de asigurare a respectării legii generează beneficiile urmărite.

Capacitatea administrativă și calitatea

După cum s-a subliniat deja în raportul EIR 2017, există încă probleme care trebuie soluționate în legătură cu capacitatea administrativă, iar acest lucru se constată încă în toate domeniile de mediu.

Punerea în aplicare rămâne principala provocare, astfel cum reiese din faptul că România, deși a aderat la UE abia în 2007, se numără printre țările cu cel mai mare număr de încălcări ale legislației de mediu, în principal în domenii precum: (i) gestionarea deșeurilor și a apelor uzate (de exemplu, funcționarea unor depozite de deșeurii neconforme și lipsa instalațiilor de epurare a apelor uzate urbane), (ii) poluarea aerului (de exemplu, depășirea valorilor-limită ale emisiilor de PM₁₀), (iii) neadaptarea vechilor instalații de ardere de mari dimensiuni la standardele UE și (iv) autorizarea proiectelor fără evaluările și autorizațiile necesare.

Există un număr mare de plângeri din partea publicului.

Aplicarea legislației la fața locului continuă să reprezinte o provocare determinată printre altele de lipsa planificării, a coordonării și a finanțării adecvate. Deficiențele de punere în aplicare a legislației reprezintă o problemă în mai multe domenii, în special în gestionarea deșeurilor și epurarea apelor uzate. România este încurajată să utilizeze mai bine fondurile UE pentru a soluționa aceste probleme, pentru a îmbunătăți coordonarea mecanismelor sale administrative și pentru a se asigura că proiectele din domeniul mediului sunt mai bine pregătite și prioritizate.

Administrațiile locale, regionale și centrale trebuie să aibă capacitatea de a-și îndeplini atribuțiile proprii și de a colabora efectiv în cadrul unui sistem de guvernare pe mai multe niveluri.

¹⁵⁵ Garda Națională de Mediu, [pagina web pentru plângeri scrise](#).

¹⁵⁶ Garda Națională de Mediu, [transmitere online](#).

¹⁵⁷ Garda Națională de Mediu, [statistici privind plângerile](#).

¹⁵⁸ Garda Națională de Mediu, memorandumuri de înțelegere și protocoale.

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

În ansamblu, punerea în aplicare a legislației se desfășoară foarte lent. Realizarea proiectelor, inclusiv a celor de mediu, a fost mult întârziată din motive precum pregătirea insuficientă pentru achiziționarea terenurilor și transferul utilităților, procedurile de licitație întârziate/contestate și dificultățile generale de gestionare a contractelor ca urmare a unei capacități administrative și tehnice insuficiente.

Utilizarea instrumentului EIR *peer-to-peer* de către România

Primul eveniment TAIEX-EIR¹⁵⁹ de tip *peer-to-peer* a avut loc în perioada 22-24 ianuarie 2018 la București, la solicitarea Ministerului Mediului din România. Solicitarea s-a referit la necesitatea îmbunătățirii expertizei privind închiderea și reabilitarea depozitelor de deșeuri, ca răspuns la procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor aflată în desfășurare. Comisia a selectat experți din Irlanda care să îi consilieze pe omologii români, deoarece Irlanda a reușit, cu 10-15 ani în urmă, să depășească cu succes o situație critică similară în ceea ce privește gestionarea deșeurilor. Experții irlandezi au împărtășit din experiența lor experților Ministerului Mediului și, în cadrul unui atelier de lucru, unor participanți diverși de la Agenția Națională pentru Protecția Mediului, de la Garda Națională de Mediu și de la diferite consilii județene. Această vizită pe teren a contribuit la schimbul de cunoștințe despre modalitatea de a depăși obstacolele juridice și financiare care îngreunează închiderea corespunzătoare a depozitelor de deșeuri și asigurarea unui nivel suficient de asistență ulterioară. În plus, experții irlandezi au oferit sfaturi cu privire la modul de abordare strategică a acestei provocări și la gestionarea practică a acestui proces.

Acțiune prioritară în 2019

- Trebuie îmbunătățite capacitatea administrativă și coordonarea/guvernarea. Acest lucru va contribui și la remedierea deficiențelor existente în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației.

Coordonarea și integrarea

După cum se menționează în EIR 2017, transpunerea în legislația națională a Directivei EIM¹⁶⁰ revizuite oferă țărilor posibilitatea unei simplificări a cadrului de reglementare cu privire la evaluările de mediu. România a notificat transpunerea directivei în decembrie 2018.

Comisia încurajează simplificarea evaluărilor de mediu pentru a se reduce duplicarea activităților și a se evita

suprapunerile în evaluările de mediu ale proiectelor. Simplificarea contribuie la reducerea sarcinilor administrative inutile și, de asemenea, accelerează procesul decizional, fără a compromite calitatea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului¹⁶¹. România a efectuat o simplificare a evaluărilor de mediu efectuate în temeiul Directivei EIM, al Directivei privind habitatele, al Directivei-cadru privind apa și al Directivei privind emisiile industriale, ceea ce a făcut posibilă utilizarea fondurilor.

Adaptabilitatea, dinamica reformelor și inovarea (e-guvernarea)

Autoritățile publice din România adoptă și utilizează din ce în ce mai mult servicii electronice pentru a interacționa online cu publicul sau cu entitățile reglementate. Cu toate acestea, conform Raportului pe 2017 privind sectorul digital din UE, România a avut un scor de doar 0,27/1 pentru serviciile publice digitale, mai mic decât media UE-28 (0,55/1)¹⁶². În Raportul DESI 2018, România a avut un scor de 41 din 100 pentru serviciile publice digitale, mai mic decât media UE, care a fost de 58¹⁶³.

Activarea finanțărilor și utilizarea eficace a fondurilor

Deși au fost puse la dispoziție fonduri europene substanțiale pentru a se îmbunătăți situația în numeroase domenii de mediu, se pare că, în ansamblu, mai trebuie făcute îmbunătățiri considerabile în ceea ce privește capacitatea administrativă și pregătirea, derularea și prioritizarea proiectelor. Prin urmare, deși cerințele în domeniul mediului sunt foarte mari, există și riscul pierderii fondurilor, fie prin dezangajarea fondurilor alocate, fie prin realocarea lor către alte priorități. Investițiile publice au o eficiență scăzută, în special în ceea ce privește pregătirea și prioritizarea proiectelor.

În perioada actuală de programare au fost elaborate și aprobate doar un număr mic de proiecte de mediu noi, cea mai mare pondere a cheltuielilor a căror rambursare a fost solicitată până la începutul anului 2019 provenind din proiectele etapizate în perioada de programare anterioară.

¹⁵⁹ TAIEX înseamnă asistență tehnică și schimb de informații (*Technical Assistance and Information Exchange*).

¹⁶⁰ [Directiva 2014/52/UE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 de modificare a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

¹⁶¹ În 2016, Comisia a publicat un document de orientare privind instituirea unor proceduri coordonate și/sau comune care să facă obiectul evaluărilor efectuate în temeiul Directivei EIM, al Directivei privind habitatele, al Directivei-cadru privind apa și al Directivei privind emisiile industriale, JO C 273, 27.7.2016, p. 1.

¹⁶² Comisia Europeană, [Raport intermediar pe 2017 privind sectorul digital din UE \(EDPR\), profil de țară: România](#), 2017, p. 9.

¹⁶³ Comisia Europeană, [Raportul din 2018 privind indicele economiei și societății digitale, Servicii publice digitale](#).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

Acțiuni prioritare în 2019

- România își poate îmbunătăți mai mult guvernarea generală în domeniul mediului (în materie de transparență, implicare a cetățenilor, conformare și asigurare a respectării legii, precum și capacitate administrativă și coordonare).

Acorduri internaționale

Tratatele UE impun ca politica de mediu a Uniunii Europene să promoveze măsuri la nivel internațional pentru a face față problemelor de mediu regionale sau mondiale.

Uniunea Europeană s-a angajat să consolideze legislația în materie de mediu și punerea în aplicare a acesteia la nivel global. Prin urmare, UE continuă să sprijine procesul menit să conducă la un Pact mondial pentru mediu, lansat de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite în mai 2018¹⁶⁴. EIR reprezintă unul dintre instrumentele prin care statele membre dau un bun exemplu de respectare a politicilor și a legislației în domeniul mediului ale Uniunii Europene, precum și a acordurilor internaționale.

Pădurile: Regulamentul UE privind lemnul (EUTR)¹⁶⁵/Regulamentul privind asigurarea respectării legislației, guvernarea și schimburile comerciale în domeniul forestier (FLEGT)¹⁶⁶

În conformitate cu Regulamentul UE privind lemnul, care interzice introducerea pe piața UE a lemnului recoltat în mod ilegal, autoritățile competente din statele membre ale UE trebuie să efectueze controale regulate asupra operatorilor și comercianților și să aplice sancțiuni în caz de neconformare.

În perioada martie 2015-februarie 2017, România a realizat 40 % din cele 3 759 de controale planificate la operatorii care comercializează lemn autohton și 63 % din cele 126 de controale planificate la operatorii importatori de lemn. Aceste cifre trebuie corelate cu numărul estimat de operatori români care introduc pentru prima dată lemn pe piața UE¹⁶⁷. De asemenea, România a efectuat 550 de controale asupra comercianților¹⁶⁸. România a raportat emiterea celui mai

mare număr de sancțiuni pentru operatori, în primul rând legate de lemnul autohton¹⁶⁹.

În ceea ce privește cooperarea (articolul 12 din EUTR), România raportează existența colaborării între diversele instituții guvernamentale. De asemenea, România a colaborat cu alte autorități competente din cadrul UE, în special prin reuniunile grupurilor de experți FLEGT/EUTR și prin grupul de experți ad-hoc privind FLEGT.

Resursele genetice: Protocolul de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă (ABS)¹⁷⁰

În conformitate cu Regulamentul UE privind accesul și împărțirea beneficiilor, care transpune măsurile de conformitate impuse de Protocolul de la Nagoya în sistemul juridic al Uniunii, România a desemnat autorități competente pentru resursele genetice și a aplicat sancțiuni pentru încălcarea regulamentului. Guvernul încă lucrează la stabilirea unui plan de verificări bazat pe riscuri. Totuși, România nu a depus până în prezent o declarație de diligență și nici nu a aplicat sancțiuni și, de asemenea, încă nu a depus la Comisie primul său raport privind aplicarea Regulamentului privind accesul și împărțirea beneficiilor. Prin urmare, această țară trebuie să își îndeplinească obligația de raportare.

Comerțul internațional cu specii sălbatice: Convenția privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție (CITES)¹⁷¹

În conformitate cu obligațiile stabilite în Regulamentul de bază¹⁷², care transpune în legislația UE cele mai importante obligații din Convenția privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție (CITES), România a instituit autorități naționale relevante pentru comerțul internațional cu specii sălbatice și procesează în mod regulat cereri de import, de export, de reexport și documente comerciale intracomunitare.

Rapoartele privind capturarea transporturilor ilegale de specii sălbatice, în special cele transmise la fiecare 6 luni către TRAFFIC (rețeaua de monitorizare a comerțului cu specii sălbatice) în baza contractului acestei rețele cu Comisia, precum și cele distribuite prin intermediul

¹⁶⁴ [Rezoluția 72/277 a Adunării Generale a ONU și Sesiunea de organizare a grupului deschis de lucru ad-hoc.](#)

¹⁶⁵ Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010

¹⁶⁶ [Regulamentul \(CE\) nr. 2173/2005](#) din 20 decembrie 2005 privind instituirea unui regim de licențe FLEGT pentru importurile de lemn în Comunitatea Europeană.

¹⁶⁷ Pe baza datelor vamale, s-a estimat că 4 372 de operatori români au introdus pentru prima dată lemn pe piața UE, iar 162 au importat lemn.

¹⁶⁸ Comercianții au fost controlați de 19 țări, numărul controalelor variind între 1 (Danemarca, Franța, Luxemburg) și 747 (Cipru). Dintre cele 19 țări, 12 au efectuat între 1 și 65 de controale.

¹⁶⁹ România a aplicat 382 de sancțiuni operatorilor de lemn autohton și 17 sancțiuni operatorilor care importă lemn.

¹⁷⁰ [Regulamentul \(UE\) nr. 511/2014](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de conformitate destinate utilizatorilor prevăzute în Protocolul de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora în Uniune (Text cu relevanță pentru SEE).

¹⁷¹ [Convenția privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție \(CITES\).](#)

¹⁷² [Regulamentul \(CE\) nr. 338/97 al Consiliului](#) privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea (Regulamentul de bază).

Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – România

platformei UE-TWIX, creată pentru a sprijini agențiile naționale de asigurare a respectării legii, inclusiv autoritățile de management pentru CITES și procurorii, în îndeplinirea atribuției lor de a depista, de a analiza și de a monitoriza activitățile ilegale legate de comerțul cu specii de faună și floră care intră sub incidența Regulamentului UE privind comerțul cu specii sălbatice, indică amploarea activității autorităților vamale.

În vederea punerii în aplicare în totalitate a planului de acțiune al Uniunii Europene privind speciile sălbatice (2016), este de remarcă faptul că România a fost implicată în proiectul „LIFE for Danube Sturgeons¹⁷³” („VIAȚĂ pentru sturionii din Dunăre”), care vizează îmbunătățirea respectării legilor și a reglementărilor împotriva braconajului de sturioni în Bulgaria, România, Serbia și Ucraina.

Acțiune prioritară în 2019

- Intensificarea eforturilor de participare la acordurile multilaterale de mediu relevante, prin ratificarea acordului restant.

Dezvoltarea durabilă și punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU

Dezvoltarea durabilă pune în legătură într-un cadru coerent politicile de mediu, cele sociale și cele economice, contribuind astfel la punerea în aplicare a legislației și a politicilor de mediu.

Potrivit Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă al României, structura instituțională actuală nu este potrivită pentru punerea în aplicare și pentru monitorizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD)¹⁷⁴. Trebuie conceput și pus în aplicare un proiect de creare a unor structuri speciale de implementare a ODD.

Strategia națională de dezvoltare durabilă a României este în curs de revizuire. În 2018 a fost transmisă la ONU o evaluare națională cu caracter voluntar privind punerea în aplicare a ODD¹⁷⁵.

¹⁷³Proiectul LIFE al UE denumit [LIFE for Danube Sturgeons](#) („VIAȚĂ pentru sturionii din Dunăre”).

¹⁷⁴ [Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă](#).

¹⁷⁵ Evaluarea națională voluntară a României: [Transformarea într-o Românie durabilă și rezilientă](#).